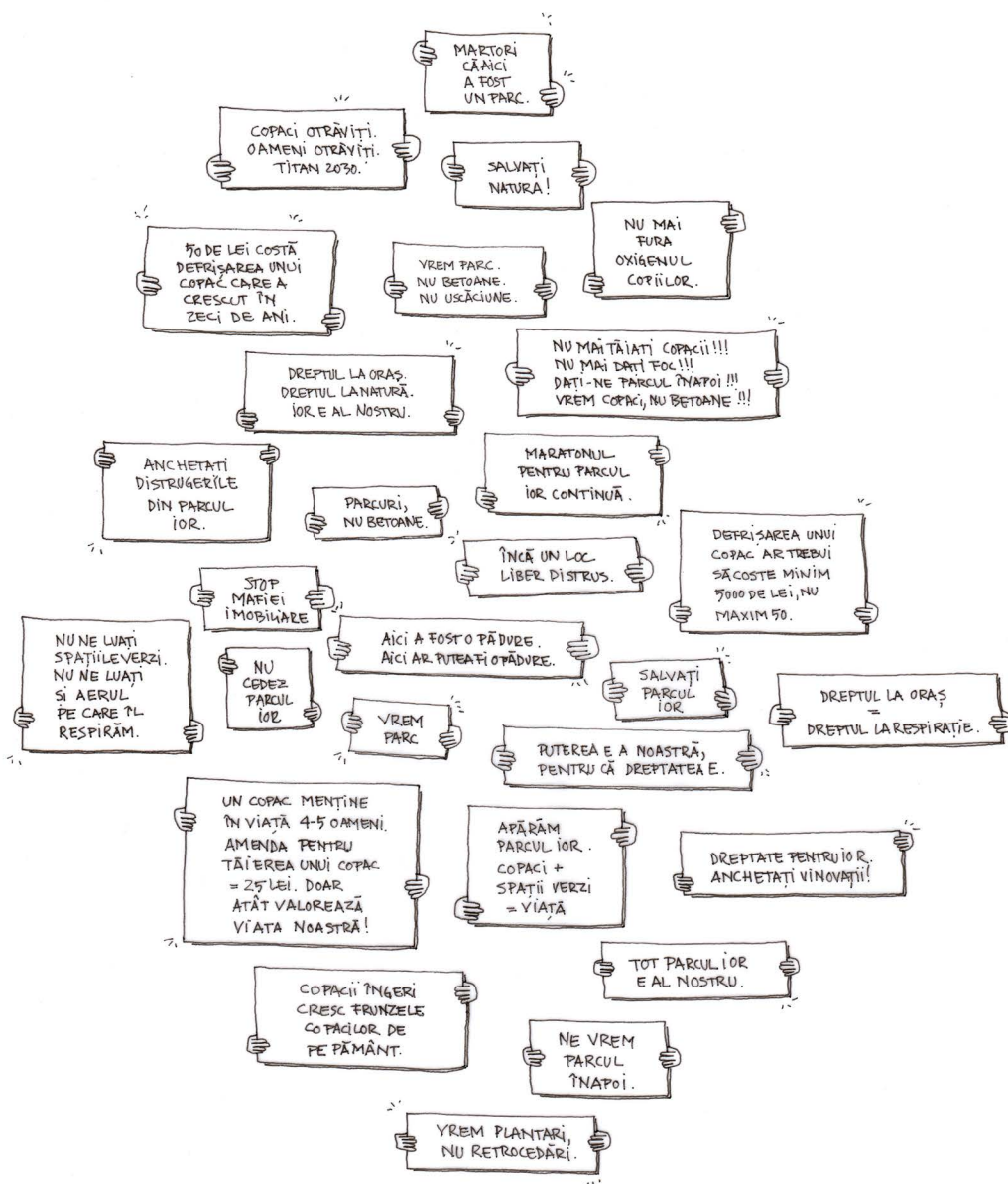

Grupuri de inițiativă civică. București, 2010 - 2025

ATLASUL ACTIVISMULUI URBAN

ATLASUL ACTIVISMULUI URBAN

face parte dintr-un demers mai amplu de relevare a rolului pe care implicarea civică născută *la firul ierbii* în cartierele Bucureștiului îl are în construirea unui oraș mai democratic, accesibil și incluziv.

Proiectul de cercetare din 2025-2026 și-a propus documentarea și investigarea critică a contextului de desfășurare a activismului urban, precum și inventarierea, analizarea și reprezentarea grafică a tipurilor de practici spațiale folosite de grupurile de inițiativă civică din București.

Cercetători

Cristi Borcan, Marinela Rață Panaite

Grafică

Ioana Gheorghică, Cristi Borcan

Design grafic

Edi Constantin

Design website

Mihai Hofman

www.bucuresticivic.ro

București, 2026

ATLASUL ACTIVISMULUI URBAN

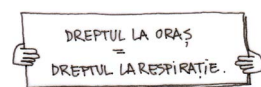

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

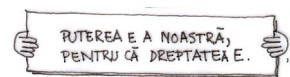
Timbrul
Arhitecturii

Proiect cofinanțat de Ordinul Arhitecților din România prin timbrul arhitecturii.

Cuprins

Despre proiect	7
Cum produc grupurile civice cartierele	13
Geografia implicării civice	23
Tipuri de practici spațiale	35
Istoricul acțiunilor civice	43
Grupurile civice și spațiile publice	51
Exemple de practici spațiale	57
Cronologia implicării civice	65
Grupuri de inițiativă civică	71

Producerea în comun a spațiului public

DESPRE PROIECT

Introducere

Cercetarea grupurilor de inițiativă civică apărute începând cu 2010 în București a pornit de la dorința de a atrage atenția asupra importanței pe care implicarea civică ce vizează spațiile urbane o are în producerea unui oraș democratic, accesibil și incluziv, un oraș adaptat nevoilor reale ale locuitorilor. În ultimii ani sunt din ce în ce mai frecvente și, în același timp, din ce în ce mai vizibile diverse manifestări civice contestatate, atât a formelor economice și politice de organizare socială, cât și ale modurilor de transformare și administrare a orașelor. Localizate de cele mai multe ori în spațiile publice urbane, aceste mișcări urbane pot fi interpretate ca practici spațiale ce reprezintă moduri prin care oamenii „se reconectează cu propriile capacități de a acționa în spațiu și loc” (Dodd, 2020). Aflate sub amenințarea constantă a privatizării, comercializării sau a politicilor și proiectelor adesea neadecvate sau inoportune ale autorităților, în cele mai frecvente cazuri, spațiile publice din orașe nu sunt doar subiectul revendicărilor civice colective, ci și locul în care acestea se desfășoară. Astfel, spațiile publice devin parte din mediul de exprimare a acestor revendicări. Prin acțiunile desfășurate, aceste mișcări urbane deschid spațiile publice pentru noi interpretări și folosiri în comun, contribuind la consolidarea fenomenului de implicare civică și cetățenie activă.

Implicarea civică și activismul urban orientat spre problemele spațiului public sunt fenomene puțin prezente în discursul profesional local referitor la oraș. Cu toate că oferă un tip de cunoaștere localizată, specifică și de profunzime asupra unor situații urbane complexe, activismul urban civic se află de cele mai multe ori în afara interesului mediului profesional local. Astfel, cercetarea se adresează arhitecților și urbaniștilor, care pot descoperi că fenomenul activismului civic urban reprezintă un mod prin care locuitorii activi identifică în mod direct nevoile și problemele comunității, și reprezintă o modalitate prin care aceștia revendică participarea la imaginarea și

construirea orașului. În al doilea rând, proiectul de cercetare vizează cetățenii activ civic, care pot vizualiza atât amploarea cât și efectele și rezultatele implicării civice, în acest fel rezultatele proiectului putând funcționa ca un model de bună practică și ca o încurajare a noi acțiuni civice. Nu în ultimul rând, cercetarea fenomenului civic urban din București se adresează autorităților locale, care pot descoperi în grupurile civice parteneri pentru co-producerea strategiilor și proiectelor ce vizează cartierele orașului.

Cercetarea prezentă este o continuare și o aprofundare a unor interese și proiecte de cercetare inițiate individual sau colectiv de către membrii echipei, și face parte dintr-un demers mai amplu de investigare critică a modurilor prin care cetățenii revendică drepturi și spații urbane, și a felurilor în care spațiile orașului sunt produse prin colaborarea dintre autorități, locuitori și profesioniști. Astfel, proiectul completează cercetarea „București Civic. Cartografierea activismului civic urban” realizată în 2021-2022 și finanțată prin prima sesiune dedicată proiectelor culturale cu componentă de cercetare din cadrul timbrului de arhitectură organizat de Ordinul Arhitecților din România. Cercetare a fost o primă cartografiere a fenomenului civic, un prim inventar al acțiunilor, evenimentelor și proiectelor dezvoltate de grupurile civice, care s-a finalizat, printre altele, cu realizarea site-ului www.bucuresticivic.ro. Prezentul proiect de cercetare detaliază activismul urban civic ce vizează spațiile publice din București, și încearcă să analizeze, să interpreteze și să reprezinte grafic implicarea civică din punct de vedere spațial, urbanistic și arhitectural. În același timp, una din activitățile propuse în acest proiect a fost de a actualiza site-ul www.bucuresticivic.ro cu informații noi (texte, imagini, pagini) despre grupurile civice nou apărute după 2021.

Context

Grupurile de inițiativă civică au apărut în București începând cu anii 2009-2010, fiind inițiate în urma unui program de organizare comunitară implementat de CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică (CeRe), o organizație neguvernamentală care are ca misiune să îi sprijine pe cetățeni în procesele de participare publică și în demersurile acestora de a atrage atenția autorităților asupra problemelor care îi afectează în mod direct. Aceste grupuri au apărut într-un context în care nu exista societate civilă la firul ierbii în România, și nici mișcări asociative între cetățeni la nivelul cartierelor (Preda, 2020). Alcătuite din locuitori preocupați de modul de gestionare a resurselor urbane în general, și în special de starea spațiilor publice din cartierele în care trăiesc, acestea reprezintă o schimbare importantă a scenei activismului civic din România, și sunt ceea ce Oana Preda (2018, p. 12) definește ca „o nouă formă de manifestare a activismului civic”. În același timp, grupurile civice fac parte din ceea ce Celia Ghyka (2015, p. 158) identifică ca fiind o „generație urbană nouă”, care începe să apară în București în anii 2010, o generație din ce în ce mai conștientă de valoarea orașului și a locuirii împreună în oraș.

Grupurile civice s-au format în jurul spațiilor publice, locurile în care interesele individuale pentru o viață mai bună în oraș se transformă în acțiuni colective (Preda, 2021). Membrii acestora reacționează la starea de degradare și neglijență în care se află spațiile publice din cartierele în care trăiesc, și la amenințările la care acestea sunt supuse. Indiferent dacă preocuparea față de spațiul public a stat la decizia înființării unui grup sau s-a consolidat pe parcurs, grija față de aceste spații este trăsătura caracteristică a majorității grupurilor civice bucureștene. Iar această preocupare, care îi transformă pe membrii grupurilor în „agenți ai grijii” (agents of care) (Fitz și Krasny, 2019) față de resursele orașului, este vizibilă în acțiunile pe care le inițiază și în proiectele pe care le desfășoară: oprirea

construcțiilor ilegale; oprirea construcțiilor pe spațiile verzi; oprirea privatizării spațiilor verzi; amenajarea unor parcuri aflate în stare de degradare; deschiderea unor spații verzi pentru comunitate; protejarea unor parcuri de amenințările organizării unor festivaluri sau aflate în degradare; protejarea unor zone sau parcuri istorice; protejarea și refuncționalizarea unor echipamente publice aflate în degradare; amenajarea unor mici spații verzi în proximitatea locuirii.

Spațiile urbane pe care grupurile civice le revendică, le apără, de care au grijă sau pe care le activează prin evenimente comunitare sunt văzute de către membrii grupurilor mai mult decât simple spații publice care aparțin statului și de care se ocupă administrațiile locale în numele locuitorilor. Ele sunt bunuri ale comunității, la a căror producere cetățenii au dreptul să contribuie. Prin acțiunile membrilor grupurilor, aceste spații devin, chiar dacă doar temporar, parte a unor *bunuri comune urbane*. Conceptualizate ca sisteme alcătuite din trei componente interdependente (De Angelis, 2017, pp. 10-11) – o resursă folosită în comun (spațiul public în acest caz), o comunitate care revendică acea resursă (grupul civic), și practicile prin care comunitatea gestionează resursa (colaborarea dintre membrii activi ai grupului) – bunurile comune reprezintă moduri prin care un grup de oameni relaționează cu mediul în care trăiește (Foster și Iaione, 2016, p. 326). Prin grija pe care o au față de spațiile publice ale cartierelor, acestea sunt transformate în spații ale comunității, pe care cei care le folosesc în mod cotidian le resimt ca pe bunuri comune tuturor. Tocmai această colaborare dintre locuitori face ca acțiunile grupurilor civice să fie interpretate ca instanțe de *commoning*. Iar aceste practici de „punere în comun” (traducere în limba română a termenului de *commoning* de Ilinca Pop și Deniz Otay, 2023) instituite de grupurile civice locale în ultimii 15 ani, fac ca multe din spațiile publice ale Bucureștiului să rămână deschise și accesibile tuturor.

Scopul și obiectivele cercetării

Scopul proiectului este de a releva rolul pe care activismul urban civic născut la firul ierbii în cartierele Bucureștiului îl are în construirea unui oraș democratic, accesibil și incluziv. Totodată, proiectul și-a propus să evidențieze potențialul pe care implicarea civică orientată spre spațiile publice urbane îl are în a oferi arhitecților și urbanistilor o înțelegere mai clară a nevoilor și dorințelor comunității.

Astfel, cercetarea și-a propus să răspundă unei serii de întrebări:

Care este contextul de desfășurare a activismului urban local ce vizează spațiile publice?

Cum acționează în spațiul public grupurile civice? Care sunt modurile de interacționare cu morfologia spațială și caracteristicile spațiului public din București? Ce forme iau acțiunile acestor grupuri și cum se raportează acestea la configurația spațiilor publice?

Ce tipuri de practici spațiale folosesc membrii grupurilor civice pentru a acționa în spațiile publice ale orașului? Cum se organizează și cum acționează aceștia în contextele sociale și spațiale specifice Bucureștiului?

Desfășurarea proiectului

Metodologia de cercetare a reunit metode cantitative și calitative, și a avut un pronunțat caracter interdisciplinar, la intersecția dintre antropologie, arhitectură și urbanism. Specificul subiectului a cerut o abordare care să integreze multiple dimensiuni ale fenomenului urban, ceea ce a dus la constituirea unei echipe multidisciplinare. O parte importantă a cercetării s-a desfășurat pe teren, membrii echipei participând și implicându-se în mod direct în diverse acțiuni ale grupurilor civice, ceea ce a permis o înțelegere din interior a practicilor și dinamicilor studiate.

Cercetarea s-a desfășurat în 2025 și parțial în 2026, iar diversele metode de cercetare au fost utilizate în paralel:

- etnografie spațială și socială;
- cercetarea documentară;
- cercetare prin desen;
- interviuri semi-structurate cu lideri ai unor grupuri de inițiativă;
- focus grup cu inițiatori ai unor grupuri civice;
- chestionar online cu întrebări deschise trimis către reprezentanți ai grupurilor civice;
- observație ne- și participativă la diverse acțiuni și activități organizate de grupurile civice.

Bibliografie

De Angelis, Massimo, *Omnia Sunt Communia. On the Commons and the Transformation to Postcapitalism*, Zed Books, Londra, 2017.

Dodd, Melanie, *Spatial Practices. Modes of Action and Engagement with the City*, Routledge, New York, NY și Abingdon, 2020.

Fitz, Angelika și Krasny, Elke, *Critical Care. Architecture and Urbanism for a Broken Planet*, Architekturzentrum Wien și The MIT Press, Viena și Cambridge, MA, 2019.

Foster, Sheila R. și Iaione, Christian, „The City as a Commons”, în *Yale Law & Policy Review*, vol. 34, nr. 2, 2016, pp. 281-349.

Ghyka, Celia, „Urbanity and Civil Society. The Rise of a New Urban Generation in Bucharest during the 2000s”, în *studies in History and Theory of Architecture*, nr. 3, 2015, pp.149-159.

Preda, Oana, „De la activism cetățenesc la comunitate”, în *Centrul Comunitar Tei. Un Centru pentru comunitatea din cartierul Tei din București*, de Vlad Cătună, Cristi Borcan și Alex Axinte, [f.e.], București, 2018, pp. 12-13.

Preda, Oana, podcast Urboteca, 09.09.2020, <https://urboteca.ro/urboteca-podcast-ep9-democratie-participativa-cere/>, accesat la 14.05.2023.

De la activare la intervenție, de la rezistență la imaginar

CUM PRODUC GRUPURILE CIVICE CARTIERELE

1. Introducere

Activismul de cartier nu se reduce la protest sau la opoziția față de administrație. El include practici cotidiene de organizare, negociere și îngrijire a spațiului comun, prin care locuitorii identifică probleme, mobilizează resurse, mediază relații și produc cunoaștere locală. Privit astfel, activismul nu mai apare doar în momente de criză, ci ca un proces continuu prin care comunitățile contribuie la transformarea spațiului public.

Întrebarea centrală a cercetării este cum produc actorii civici spațiul urban, material și simbolic, în condițiile unei relații adesea tensionate cu instituțiile. Altfel spus, cum devin grupurile de cartier producători ai orașului, nu doar utilizatori sau contestatari ai lui, și ce forme ia această contribuție?

Punctul de plecare teoretic este perspectiva lui Henri Lefebvre, pentru care spațiul nu reprezintă doar decorul vieții sociale, ci este produs permanent prin practici, reprezentări și raporturi de putere [1]. Orașul prinde formă atât prin decizii administrative și intervenții urbanistice, cât și prin felul în care oamenii folosesc locurile, vorbesc despre ele și le transformă în viața de zi cu zi. Michel de Certeau completează această perspectivă prin conceptul de tactică, care descrie modurile în care actorii lipsiți de putere formală folosesc resursele disponibile și intervin punctual în limitele unui sistem stabilit de alții [2].

Aceste idei sunt relevante pentru grupurile civice de cartier apărute în București în ultimii 15 ani. Deși cele mai multe nu controlează bugete, legislație sau decizii administrative, ele participă direct la producerea orașului prin muncă voluntară, acțiuni recurente și negocieri cu instituțiile publice. Le putem descrie ca micro-instituții civice: rețele flexibile formate în jurul unui parc, al unei străzi, al unei piețe sau al unei curți, care ajung să preia informal funcții de monitorizare, întreținere, mediere și formulare a revendicărilor [10].

Raportul analizează patru tipuri de practici - rezistența, activarea, intervenția și imaginarul - și urmărește modelele comune care le leagă. În final, discută diferența de ritm dintre comunitate și administrație, precum și felul în care repertoriile civice se schimbă în funcție de tipul spațiului.

2. Metodologie

Cercetarea a urmărit practicile grupurilor civice de cartier, sensurile pe care participanții le atribuie implicării lor și tensiunile întâlnite în relația cu instituțiile. Datele au fost colectate în București, în perioada mai - septembrie 2025, prin două interviuri în profunzime, un focus grup, chestionare online și participarea echipei în 2025 și 2026 la evenimente și acțiuni comunitare.

Interviurile au fost realizate cu două activiste implicate în protejarea unor parcuri bucureștene. Prima interviuată reprezintă grupul *Aici a fost o pădure*. *Aici ar putea fi o pădure*, format în 2023 în jurul Parcului IOR, ca reacție la incendiile și defrișările din zona retrocedată, iar a doua face parte din *Grupul de Inițiativă Parc Bazilescu*, mobilizat în jurul problemelor de întreținere și al toaletărilor agresive ale arborilor.

Focus grupul a reunit reprezentante ale grupurilor *Acasă la Unirii*, *Grupul de Inițiativă Civică Cișmigiu*, *Părinți de Cireșari* și *Wilson*, care activează în contexte diferite, de la terase și curți de bloc până la parcuri și spații verzi de cartier. Chestionarele online au fost adresate grupurilor formate în București în ultimii patru ani și au urmărit motivațiile implicării, activitățile desfășurate, relația cu autoritățile, dificultățile întâlnite și efectele percepute asupra comunității și spațiului.

Materialele au fost analizate tematic pentru a identifica practici recurente, emoții, tensiuni și moduri de acțiune, iar rezultatele au fost puse în dialog cu literatura despre producerea spațiului, tactici civice, micro-instituții, regimuri de timp și infrastructură morală.

Principală limită a cercetării este dimensiunea redusă a eșantionului și concentrarea asupra unor grupuri cu vizibilitate publică, ceea ce poate lăsa în afara analizei inițiative mai puțin cunoscute. Totuși, diversitatea cazurilor, materialul empiric și experiența anterioară a cercetătorilor oferă o bază relevantă pentru înțelegerea activismului de cartier din București.

3. Analiză

3.1. Practici de rezistență

În cazul grupurilor civice de cartier, rezistența nu înseamnă doar protest, ci un ansamblu de acțiuni legate de un loc și repetate în timp: sesizări, petiții, documentare și campanii publice. Grupurile nu controlează legislația, proprietatea sau deciziile administrației, dar își folosesc resursele și competențele pentru a face vizibilă o problemă și pentru a menține presiunea asupra instituțiilor. În acest sens, rezistența funcționează ca o tactică în accepțiunea lui Michel de Certeau [2].

Cazul Parcului IOR ilustrează această formă de acțiune. În vara anului 2023, incendiile și defrișările au afectat zona retrocedată a parcului, folosită de locuitori pentru plimbare, joacă și relaxare. Reacția administrației a fost lentă și neclară, iar în acest context s-a format grupul *Aici a fost o pădure*. *Aici ar putea fi o pădure*. Membrii au organizat proteste și lanțuri umane la limita dintre zona publică și terenul afectat, aproape seară de seară în lunile iunie și iulie și apoi mai rar în august și septembrie. La acțiuni au participat vecini, activiști, jurnaliști și politicieni locali.

Prin recurență, lanțurile umane au devenit ritualuri civice ale locului [4]. Prezența oamenilor a marcat simbolic granița dintre ceea ce fusese parcul înaintea deteriorării și ceea ce comunitatea spera să existe din nou, împiedicând în același timp ca distrugerea să fie normalizată sau uitată. Mesajele de pe pancarte, tricouri și alte obiecte au circulat în presă, pe rețelele sociale și în comunicarea cu instituțiile, construind o poveste publică

despre pierderea unei păduri urbane și posibilitatea refacerii ei.

Rezistența s-a desfășurat și prin mijloace mai puțin vizibile. Grupul a colectat mărturii de la oamenii care foloseau parcul, invitându-i să descrie ce văzuseră, ce pierduseră și ce își doreau pentru viitorul zonei. Trimise instituțiilor, consilierilor locali și presei, aceste mărturii au transformat experiențele personale într-o arhivă comună și într-un set de dovezi care susțineau revendicările grupului [5].

Un rol asemănător l-a avut documentarea amenajării spațiului de distracții numit de participanți „Disneyland”, instalat pe terenul retrocedat și afectat de incendii și defrișări. Fotografii, filmările și măsurătorile au fost publicate și trimise autorităților, astfel încât situația din teren să poată fi comparată cu declarațiile și documentele oficiale. Prin această muncă, grupul a construit o contra-expertiză civică și a obligat administrația să răspundă unor întrebări concrete despre legalitatea și oportunitatea lucrărilor. Această practică poate fi numită civism al adevărului: producerea unei realități publice verificabile, nu doar exprimarea unei nemulțumiri generale.

Plantările și însămânțările au avut, la rândul lor, o miză mai ales simbolică. Semințele aruncate în zonele defrișate sugerau că terenul se poate regenera și contraziceau ideea că degradarea este definitivă, iar revenirea vegetației le oferea participanților o dovadă vizibilă că efortul lor are sens [6].

Conflictul s-a manifestat atât direct, prin confruntări cu operatorii comerciali, intervenții ale poliției și dispute privind dreptul activiștilor de a fi prezenți în zonă, cât și structural, prin responsabilități împărțite între instituții, răspunsuri întârziate și ambiguități juridice. În astfel de situații, dreptul de proprietate a intrat în tensiune cu ceea ce Lefebvre numește *dreptul la oraș*, adică dreptul locuitorilor de a participa la definirea și folosirea spațiilor care le structurează viața de zi cu zi [1].

Pentru a răspunde acestor obstacole, grupul a combinat documentarea cu sprijinul experților, al avocaților, al presei și al unor reprezentanți politici.

Acțiunile au fost susținute de emoții puternice: șocul produs de incendii și defrișări s-a transformat în durere colectivă, indignare și mobilizare, iar plantările, solidaritatea și rezultatele parțiale au adus speranță [7]. Pentru ca implicarea să continue și după momentul de criză, energia inițială a trebuit transformată în activități mai stabile.

În această muncă se întâlnesc limbajul juridic și cel afectiv. Membrii grupului au studiat legislația, au redactat sesizări și au strâns dovezi, dar au folosit în același timp poezie, narațiuni și simboluri, așa cum arată ideea unui *Manifest al Copacilor*. Această combinație, pe care o vom numi legalism creativ, le permite grupurilor să fie riguroase în relația cu instituțiile și accesibile în comunicarea cu publicul.

3.2. Practici de activare

Participanții la focus grup au folosit termenul de activare pentru a descrie procesul prin care un spațiu neglijat sau puțin folosit devine un loc viu, îngrijit și important pentru comunitate. Activarea nu se reduce la un singur eveniment, ci presupune revenirea oamenilor în același loc, apariția unor activități recurente și construirea treptată a relațiilor dintre participanți.

În această dinamică, spațiul și comunitatea se transformă reciproc: o bancă, o jardiniere sau o zonă amenajată îi încurajează pe oameni să rămână și să se întâlnească, iar folosirea repetată îi face să îngrijească și să apere locul. Această legătură dintre schimbarea materială și viața socială este una dintre formele prin care spațiul este produs, în sensul lui Lefebvre [1].

În Cișmigiu, activarea a inclus tururi senzoriale, ateliere de compost, activități pentru bicicliști, colectare separată și informare despre biodiversitate. Aceste

întâlniri au creat ocazii în care participanții puteau observa mai atent parcul și puteau discuta despre nevoile lui. Jardinierele, mobilierul din paleți, panourile și stațiile de reparat biciclete au făcut anumite zone mai ușor de folosit și le-au transformat din locuri de trecere în locuri de întâlnire și învățare.

Activarea se deosebește de protest pentru că nu pornește neapărat de la o amenințare, ci construiește o utilizare și o relație nouă cu locul. Se deosebește și de un eveniment obișnuit, deoarece efectele sale continuă după încheierea activității: oamenii revin, își asumă responsabilități și dezvoltă obiceiuri comune.

Acest lucru este vizibil în cazul grupului *Acasă la Unirii*, unde amenajarea unei terase comunitare a atras vecinii și familiile cu copii. Întâlnirile, aniversările, curățenia și îngrijirea plantelor au consolidat relațiile dintre locuitori, iar aceste relații au susținut la rândul lor amenajarea.

Efectele activării sunt în același timp materiale, sociale și pedagogice. Spațiul devine mai frecventat și mai bine îngrijit, vecinii se cunosc și se ajută mai ușor, iar grupul poate atrage membri sau poate fi invitat la consultări. Participanții învață totodată să organizeze evenimente, să împartă sarcini, să gestioneze resurse și neînțelegeri și să comunice cu instituțiile. Cunoașterea circulă informal, prin încercări, greșeli și schimburi de experiență, așa cum s-a întâmplat și în focus grup, unde participantele au comparat tacticle la care au apelat în timpi și au discutat soluții comune. Aceste efecte susțin observațiile lui Jane Jacobs despre rolul întâlnirilor cotidiene și al folosirii diverse a spațiului în construirea vieții urbane [8]. Comunitatea nu apare automat printr-o amenajare proiectată de sus, ci se formează prin prezență repetată și relații care cresc în timp.

Activarea poate pregăti și rezistența. În IOR, activitățile comunitare au apropiat oameni care s-au putut mobiliza ulterior împotriva defrișărilor, ceea ce arată că rețelele formate

în perioadele obișnuite pot răspunde rapid în situații de criză. Cele două forme de acțiune se sprijină și afectiv: rezistența este alimentată mai ales de șoc și indignare, în timp ce activarea produce bucurie, mândrie, speranță și apartenență [7]. Tocmai aceste experiențe pozitive pot susține participarea pe termen lung, între momentele de conflict.

3.3. Practici de intervenție

Intervențiile sunt modificări concrete aduse spațiului de grupurile civice: panouri informative, jardiniere, mobilier, grădini comunitare, stații de reparat biciclete sau zone de joacă. De regulă, sunt realizate cu resurse puține, pot fi mutate sau adaptate și nu au caracterul permanent al infrastructurilor publice. Flexibilitatea lor este însă un avantaj, deoarece grupurile pot folosi materiale accesibile și soluții rapide, adaptate constrângerilor existente [2].

În Parcul IOR, intervențiile au inclus și evenimente în care au fost expuse panouri cu fotografii realizate înainte și după incendii și defrișări, cu mărturii ale locuitorilor și obiecte folosite pentru delimitarea zonei revendicate. Panourile au informat publicul, au păstrat memoria transformărilor și au susținut revendicările grupului prin imagini și apelul la memoria locuitorilor. Toate acestea sunt instrumente colective, utile pentru vizibilitatea cauzei, dar și pentru mobilizarea comunităților și comunicarea cu instituțiile și presa.

În alte cazuri, intervențiile urmăresc să facă spațiul mai plăcut și mai ușor de folosit. *Acasă la Unirii* a transformat terasa unui bloc într-o grădină comunitară, iar în curtea Wilson vecinii au construit mobilier din paleți și au instalat jardiniere. Modificările au fost modeste, dar au transformat zone slab folosite în locuri unde oamenii pot sta și lucra împreună. Procesul de amenajare a fost la fel de important ca rezultatul, deoarece a creat colaborare și a cerut negocierea modului de folosire a spațiului.

Intervenția se deosebește de un eveniment

prin faptul că lasă o urmă materială care continuă să influențeze utilizarea locului. O bancă, o grădină sau o stație pentru biciclete creează o infrastructură minimă pentru viața comunității și transmite că spațiul este observat și îngrijit. Chiar dacă aceste intervenții nu au statut juridic, ele pot schimba percepția asupra unui loc aparent abandonat și îl pot face recognoscibil ca spațiu al unei comunități.

Pentru că pot fi deteriorate, îndepărtate sau contestate, intervențiile au nevoie de întreținere și folosire constantă. Obiectele susțin comunitatea, dar depind la rândul lor de o comunitate care să le îngrijească; de aceea, schimbarea materială și organizarea socială nu pot fi separate.

3.4. Practici imaginative

Imaginația civică este capacitatea unei comunități de a formula un viitor posibil pentru locul în care trăiește și de a transforma nevoile locale în propuneri care pot fi discutate și negociate cu administrația. Ea include formularea unor scenarii, redactarea proiectelor, consultarea experților și prezentarea ideilor în întâlniri sau campanii publice. Deși lucrează în primul rând cu reprezentări și argumente, imaginația civică poate atrage susținători și poate influența deciziile de planificare [1].

În Bucureștii Noi, astfel de practici apar în propunerile privind reactivarea teatrelor, re folosirea clădirii Minerva și realizarea Registrului Verde pentru Parcul Bazilescu. Ideile sunt susținute prin comparații cu alte orașe, discuții cu experți, estimări de costuri și argumente despre beneficiile pentru comunitate, apoi sunt prezentate în consultări și întâlniri cu autoritățile. Miza nu este doar exprimarea nemulțumirii față de starea actuală a unor spații, ci și formularea unei alternative care poate fi evaluată, îmbunătățită și, eventual, adoptată. Imaginația devine astfel un instrument de negociere și un reper comun pentru grup.

Procesul poate produce însă oboseală civică

atunci când instituțiile răspund prin amânări, explicații generale, trimeri la proceduri sau lipsa bugetului. În acest context, Registrul Verde și alte instrumente de standardizare urmăresc să reducă dependența de vigilența permanentă a activiștilor, făcând regulile de întreținere și responsabilitățile instituționale mai clare și mai ușor de verificat.

4. Modele transversale

Analiza celor patru tipuri de practici evidențiază cinci modele care apar în contexte diferite și explică felul în care activismul de cartier se adaptează la resurse limitate și la relația dificilă cu instituțiile.

Legalismul creativ

Legalismul creativ combină cunoașterea legislației și a procedurilor cu mărturii, imagini, narațiuni și simboluri accesibile publicului. Grupurile au nevoie de dovezi și cereri bine formulate în relația cu instituțiile, dar și de mesaje care exprimă experiența și atașamentul față de loc pentru a mobiliza comunitatea. Această combinație presupune o muncă amplă de documentare și consultare, iar componenta simbolică îi conferă vizibilitate și sens public.

Ecologia afectivă a locului

Emoțiile participanților sunt legate de transformările spațiului: distrugerea poate produce șoc și furie, în timp ce regenerarea, o amenajare reușită sau o activitate comunitară pot aduce speranță și mândrie [7]. Spațiul nu este doar fundalul acestor stări, deoarece schimbările sale influențează grupul, iar emoțiile îi determină pe oameni să intervină. Continuitatea depinde tocmai de trecerea de la intensitatea crizei la forme de implicare mai stabile, susținute de rezultate vizibile și relații între participanți.

Organizarea prin rețele flexibile

Multe grupuri se organizează prin WhatsApp, Facebook, întâlniri informale și împărțirea spontană a sarcinilor, ceea ce permite reacții

rapide și implicarea în funcție de timpul și competențele fiecăruia. Flexibilitatea reduce barierele de participare, dar poate duce la pierderea informației, repetarea discuțiilor și concentrarea muncii în mâinile câtorva persoane. De aceea, rețelele informale au nevoie de arhive comune, responsabilități distribuite și momente periodice de evaluare.

Instituționalizarea eșecului

Participanții descriu situații în care administrația repetă aceleași practici chiar dacă rezultatele lor sunt slabe sau dăunătoare, de la plantarea gazonului în locuri nepotrivite până la îndepărtarea excesivă a frunzelor sau toaletarea agresivă a arborilor. Eșecul devine instituțional atunci când practica este reluată automat și justificată procedural, iar cetățenii trebuie să investească mereu timp pentru a explica aceleași probleme. Interesul pentru Registrul Verde și pentru standarde de întreținere vine din dorința ca îngrijirea spațiilor să nu depindă permanent de intervenția activiștilor.

Producerea reciprocă a spațiului și a comunității

Spațiul și comunitatea se formează împreună și se susțin reciproc: amenajările și activitățile aduc oamenii în același loc, iar prezența lor repetată contribuie la întreținerea și protejarea lui. Procesul poate fi încetinit de conflicte și lipsa resurselor, dar este consolidat prin ritualuri, rezultate vizibile și relații stabile. Acest model le leagă pe celelalte, deoarece organizarea flexibilă face posibile intervențiile, emoțiile susțin participarea, iar legalismul creativ ajută comunitatea să își apere rezultatele.

5. Tensiunea dintre timpul comunității și timpul administrației

O mare parte dintre dificultățile grupurilor civice vine din diferența de ritm dintre comunitate și administrație. Locuitorii

reacționează la probleme imediate - un copac tăiat, un parc degradat sau un risc pentru siguranță - și simt nevoia să intervină înainte ca situația să devină ireversibilă. Administrația funcționează însă prin proceduri, avize, termene și responsabilități împărțite, ceea ce poate amâna deciziile chiar și atunci când problema este urgentă.

Așteptarea consumă energia participanților și poate transforma entuziasmul inițial în frustrare, neîncredere și oboseală. În același timp, îi obligă să devină tot mai competenți procedural, să cunoască legislația, să formuleze cereri, să urmărească termene și să păstreze documente.

Rezultatele apar mai ales atunci când grupurile reușesc să transforme energia mobilizării în pași pe care instituțiile sunt obligate să îi recunoască: furia devine o sesizare documentată, grija se transformă într-un proiect, iar solidaritatea susține o campanie de durată. Când traseul procedural se blochează, ele pot trece la presiune publică, campanii în presă sau protest, însă escaladarea apare de regulă după epuizarea căilor de dialog.

Cazul IOR arată această alternanță dintre mobilizarea rapidă și munca lentă de documentare. Protestele generate de incendii și defrișări nu puteau continua la aceeași intensitate, astfel că grupul a trecut treptat la sesizări, cereri de informații, întâlniri și colaborări cu experți, revenind la presiune publică atunci când procedurile s-au blocat. Activitățile din parc au menținut între timp legătura dintre participanți și au permis grupului să continue fără să își consume toate resursele într-o singură campanie.

Diferența de ritm explică și alternanța dintre rutină și criză. În perioadele liniștite, grupurile întrețin spații, organizează activități și urmăresc dosare, iar în momentele de pericol trec la mobilizare vizibilă. Deși comunitatea nu controlează timpul procedurilor, poate contracara așteptarea prin documentare, prezență publică și alianțe, ajungând astfel să preia informal unele funcții de supraveghere

și mediere fără a înlocui administrația.

6. Ecologia activismului urban în funcție de tipul spațiului

Felul în care acționează un grup civic depinde de spațiul în jurul căruia s-a format. O curte de bloc ridică alte probleme decât un parc mare, iar o zonă cu infrastructură nesigură cere alte instrumente decât o grădină comunitară. Aceste locuri pot fi privite drept bunuri comune urbane, înțelese nu doar ca resurse fizice, ci ca relații între spațiu, comunitate și practicile prin care acesta este îngrijit [9]-[13].

Spațiile mici de proximitate

În curțile și terasele de bloc, scuaruri sau grădini de cartier, activismul se concentrează asupra întreținerii, amenajărilor mici și relațiilor dintre vecini. Curtea Wilson și grădina Dioda arată cum schimbările materiale, regulile de folosire și activitățile recurente pot apropia locuitorii. Conflictele sunt gestionate mai ales prin discuții și mediere informală, iar rezultatul principal este consolidarea apartenenței și a cooperării cotidiene, într-o politică a întreținerii bazată pe gesturi mici și repetate [8].

Parcurile mari

Parcurile precum IOR, Circului, Carol, Bazilescu, Kiseleff, Izvor sau Cișmigiu deserveșc comunități numeroase și implică mai multe instituții, interese economice și uneori probleme de proprietate. Grupurile combină evenimente culturale, activități de îngrijire, petiții și documentare, iar protestul apare când amenințarea devine urgentă sau celelalte căi sunt blocate. Relația cu administrația poate varia de la colaborare, ca în Parcul Circului, la conflict susținut, ca în IOR și Bazilescu. În astfel de cazuri, proprietatea juridică intră adesea în tensiune cu atașamentul și memoria locuitorilor, care privesc parcul ca parte a vieții lor cotidiene.

Zonele haotice și infrastructurile vitale

În zone precum Pallady, problemele țin de siguranță, trafic, infrastructură și diferența dintre documentele oficiale și situația din teren. Grupurile folosesc măsurători, fotografii, senzori, autorizații și date publice și colaborează cu experți, avocați, arhitecți, peisagiști sau consilieri. Aici, civismul adevărului devine central: comunitatea produce date și contra-expertize pentru a demonstra problemele și a contesta explicațiile instituționale care nu corespund realității [5].

Spațiile predominant minerale

Terasale, curțile pavate și alte locuri cu puțină vegetație cer intervenții care creează confort și funcționalitate prin jardiniere, mobilier, umbră și spații pentru activități. Acasă la Unirii și Wilson arată că astfel de locuri pot deveni spații comunitare, dar transformarea lor depinde de acordul vecinilor, întreținere și, uneori, parteneriate cu administrația sau proprietarii.

Această diversitate arată că sprijinul public trebuie adaptat contextului: acorduri simple de administrare pentru spațiile mici, mecanisme de colaborare pentru parcuri, acces la date și transparență pentru zonele cu probleme de infrastructură și parteneriate pentru transformarea spațiilor minerale.

7. Concluzii

Cercetarea arată că grupurile civice de cartier lucrează mai ales între momentele vizibile de protest: organizează activități, întrețin spații, strâng informații, mediază relații și comunică cu administrația. Prin aceste practici, ele contribuie atât la transformarea materială a orașului, cât și la producerea unor forme de apartenență, memorie și responsabilitate comună.

Conceptul de micro-instituții civice descrie această poziție intermediară. Grupurile nu sunt instituții formale și nu urmăresc să înlocuiască administrația, dar ajung să preia unele funcții insuficient îndeplinite, de la

supravegherea unui spațiu și documentarea problemelor până la organizarea comunității și formularea soluțiilor.

Eficiența lor depinde de capacitatea de a combina ritmul rapid al mobilizării cu ritmul lent al procedurilor. Atunci când dialogul funcționează, energia comunității este tradusă în cereri, documente și propuneri concrete; când procedurile se blochează, protestul și presiunea publică devin forme de escaladare. Rezultatele sunt adesea mici, dar acumularea lor consolidează încrederea și justifică investiția de timp, formând ceea ce poate fi numit infrastructura morală a grupului [3].

Activismul ia forme diferite în funcție de spațiu. În curțile și grădinile mici, accentul cade pe întreținere și relațiile dintre vecini; în parcurile mari apar mai frecvent conflicte de proprietate și administrare, iar în zonele cu infrastructură nesigură devin importante datele și contra-expertiza. Politicile publice ar trebui să răspundă acestei diversități prin proceduri mai simple, responsabilități clare, mecanisme reale de consultare și instrumente de standardizare, precum Registrul Verde.

Cercetarea este limitată la București și la grupuri cu o anumită vizibilitate publică, astfel că inițiativele mai puțin cunoscute pot fi insuficient reprezentate. Cu toate acestea, analiza arată că orașul nu este produs doar de administrație, dezvoltatori sau specialiști, ci și de locuitorii care folosesc, îngrijesc, apără și imaginează locurile în care trăiesc.

Bibliografie

- [1] Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space*. Blackwell Publishing.
- [2] de Certeau, M. (1984). *The Practice of Everyday Life*. University of California Press.
- [3] Muehlebach, A. (2012). *The Moral Neoliberal: Welfare and Citizenship in Italy*. University of Chicago Press.
- [4] Turner, V. (1969). *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure*. Aldine Publishing.
- [5] Jasanoff, S. (2004). *States of Knowledge: The Co-Production of Science and Social Order*. Routledge.
- [6] Bennett, J. (2010). *Vibrant Matter: A Political Ecology of Things*. Duke University Press.
- [7] Anderson, B. (2014). *Encountering Affect: Capacities, Apparatuses, Conditions*. Ashgate Publishing.
- [8] Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. Random House.
- [9] Linebaugh, P. (2009). *Magna Carta Manifesto: Liberties and Commons for All*. University of California Press.
- [10] Ostrom, E. (1990). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge University Press.
- [11] De Angelis, M. (2017). *Omnia Sunt Communia: On the Commons and the Transformation to Postcapitalism*. Zed Books.
- [12] Dellenbaugh, M., Kip, M., Bieniok, M., Müller, A. K. și Schwegmann, M. (coord.). (2015). *Urban Commons: Moving Beyond State and Market*. Birkhäuser.
- [13] Stavrides, S. (2016). *Common Space: The City as Commons*. Zed Books.

Grupurile civice și distribuirea la nivelul Bucureștiului

GEOGRAFIA IMPLICĂRII CIVICE

GRUPURI CIVICE ÎN BUCUREȘTI

Grupurile civice din București sunt organizații informale ale locuitorilor preocupați de starea orașului și de problemele ce țin de modul de gestionare a resurselor publice în general, și a spațiului public în particular. Ele au apărut începând cu 2009-2010 într-un context în care nu exista societate civilă la firul ierbii în România, și cu atât mai mult nu existau mișcări asociative între cetățeni la nivelul cartierelor. Grupurile de inițiativă

reprezintă astfel o schimbare importantă a scenei activismului din România, fiind „o nouă formă de manifestare a activismului civic” (Oana Preda, 2018) urban. În 2025 existau sau activaseră de-a lungul timpului 41 de grupuri de inițiativă civică în București.

1.1 Cișmigiu
1.2 Sala Palatului
1.3 Kiseleff
1.5 Herăstrău
1.6 Părinți de Cireșari
1.7 Eu trăiesc într-un Chibrit
1.8 Aviației
1.9 Bucureștii Noi
1.10 Inițiativa Bucureștii Noi
1.11 Giulești Sârbi - Chitila Triaj
1.12 Plevnei Civic
1.13 Wilson
1.14 ConstantinIDEI.civice
1.15 Mihalache 113
1.16 Piața Voievozilor
1.17 Parc Bazilescu
1.18 Dioda

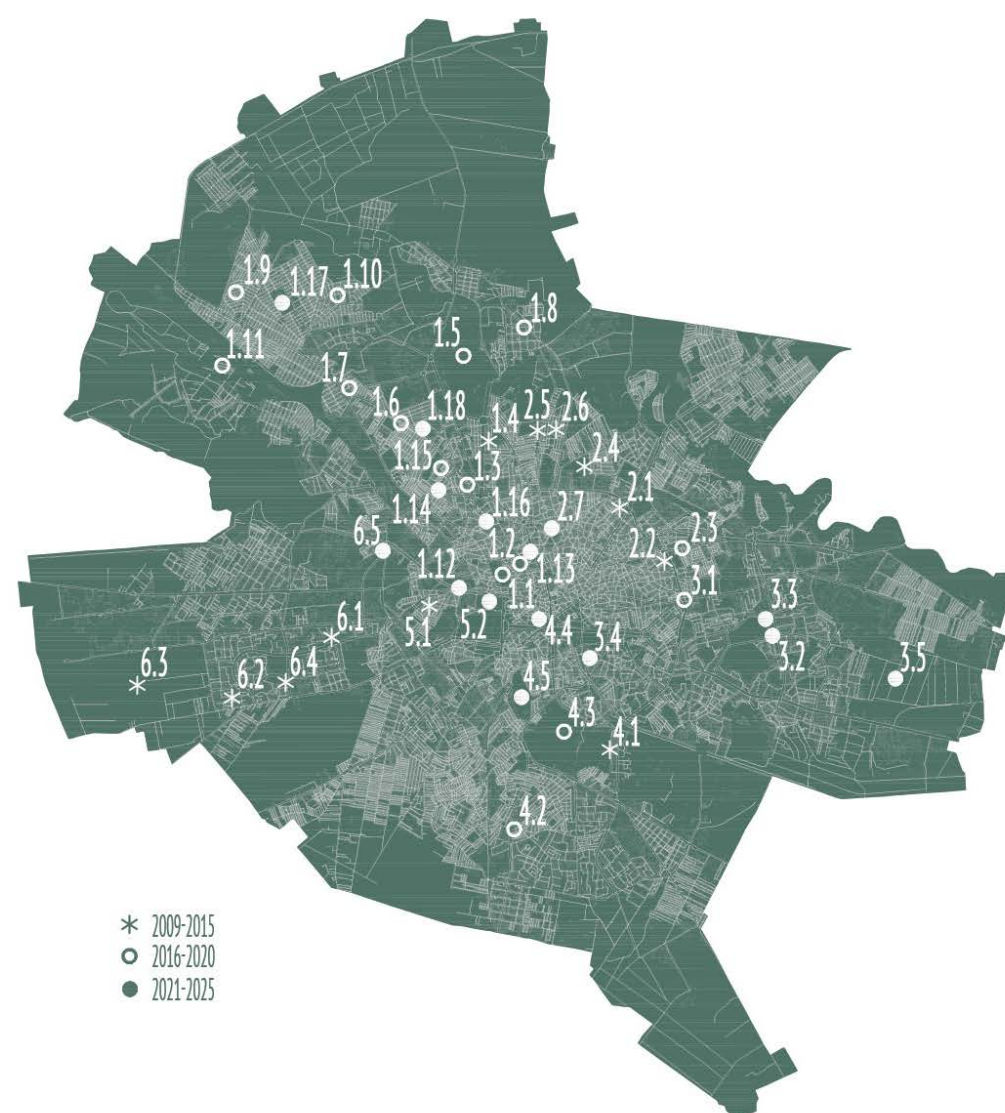
2.1 Luptă pentru strada ta
2.2 Luptăm pentru Aleea Lungulețu
2.3 Iancului
2.4 Lacul Tei
2.5 Floreasca Civică
2.6 Floreasca
2.7 Icoanei-Ioanid

3.1 Piața Muncii
3.2 Titan-IOR
3.3 Aici a fost o pădure. Aici ar putea fi o pădure
3.4 Panait Cerna Verde
3.5 Pallady

4.1 Parcul Tineretului
4.2 Flamura
4.3 Acțiunea Comunitară Tineretului
4.4 Acasă la Unirii
4.5 Parcul Carol Civic

5.1 ÎnCotroceni
5.2 Parcul Izvor

6.1 Favorit
6.2 Callatis - Drumul Taberei
6.3 Prelungirea Ghencea
6.4 Tudor Vladimirescu
6.5 Pentru locuri de joacă și spații verzi în Grozăvești

PERIOADE DE ÎNFIINȚARE

Există trei perioade de apariție a grupurilor civice, ce sunt determinate de rolul și implicarea unor ONG-uri în organizarea comunitară locală, și de contextul social și politic. Prima fază începe în 2009-2010, când *CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică* inițiază un program de organizare comunitară în București. A doua perioadă se manifestă începând cu 2015-2016, când poate fi remarcată o creștere a nivelului de

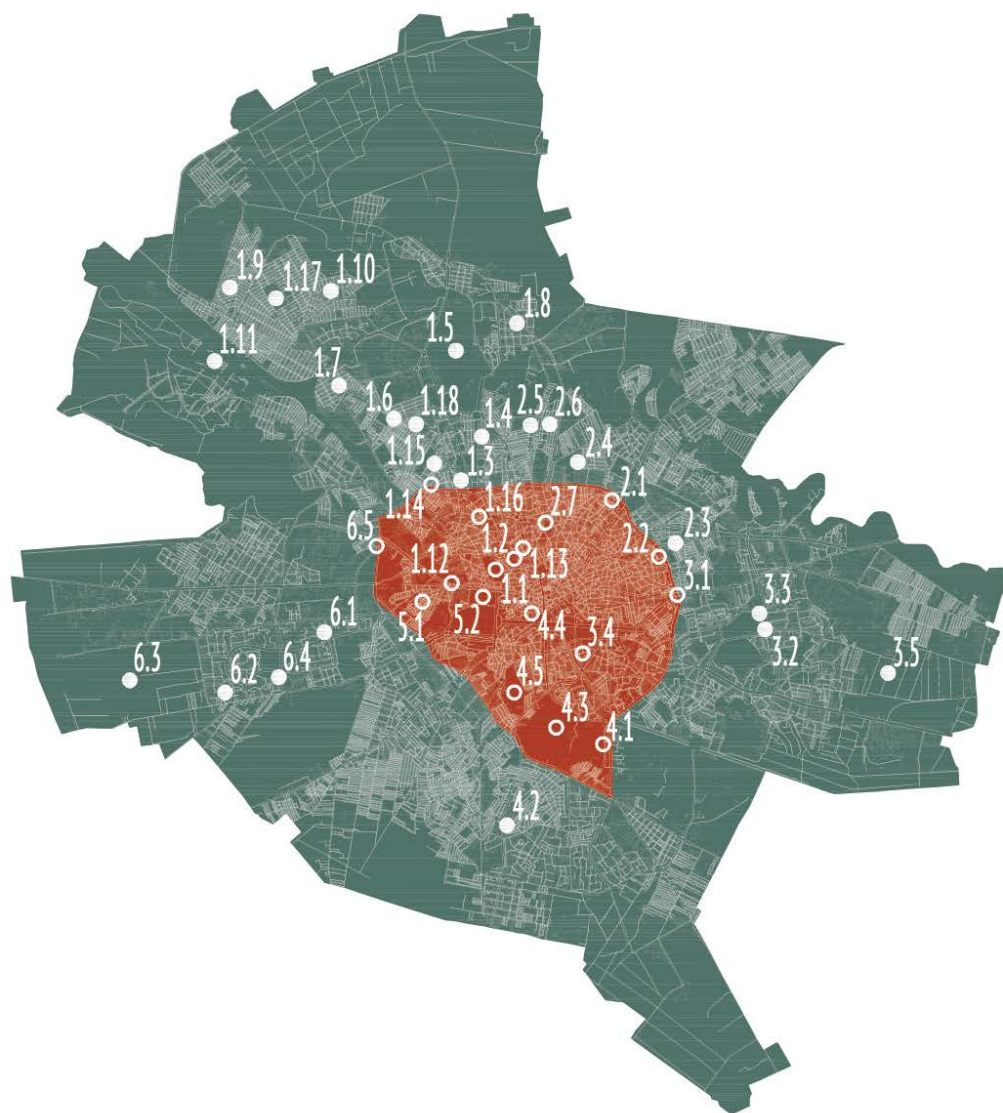
implicare civică, construit printre altele pe fundația protestelor împotriva proiectului minier de la Roșia Montană și contra gestionării de către autorități a răspunsului la dezastrul din clubul Colectiv din București. A treia perioadă începe în 2020-2021, în timpul pandemiei, când poate fi observată o serie de reacții colective la urgența sanitară, apariția grupurilor civice fiind accelerată mai apoi și de programele de finanțare ale *Fundației Comunitare București*.

DISTRIBUȚIA PE SECTOARE

Cu toate că acoperă un teritoriu întins la nivelul orașului, există diferențe în ceea ce privește prezența grupurilor civice la nivelul sectoarelor. Din cele 41 de grupuri civice care există sau au activat în București, 17 sunt active în sectorul 1. În sectorul 5, considerat a fi cel mai „sărac” al orașului, sunt active doar două grupuri de inițiativă, înființate în cartierele centrale ale acestuia. Distribuția geografică a grupurilor civice în cadrul

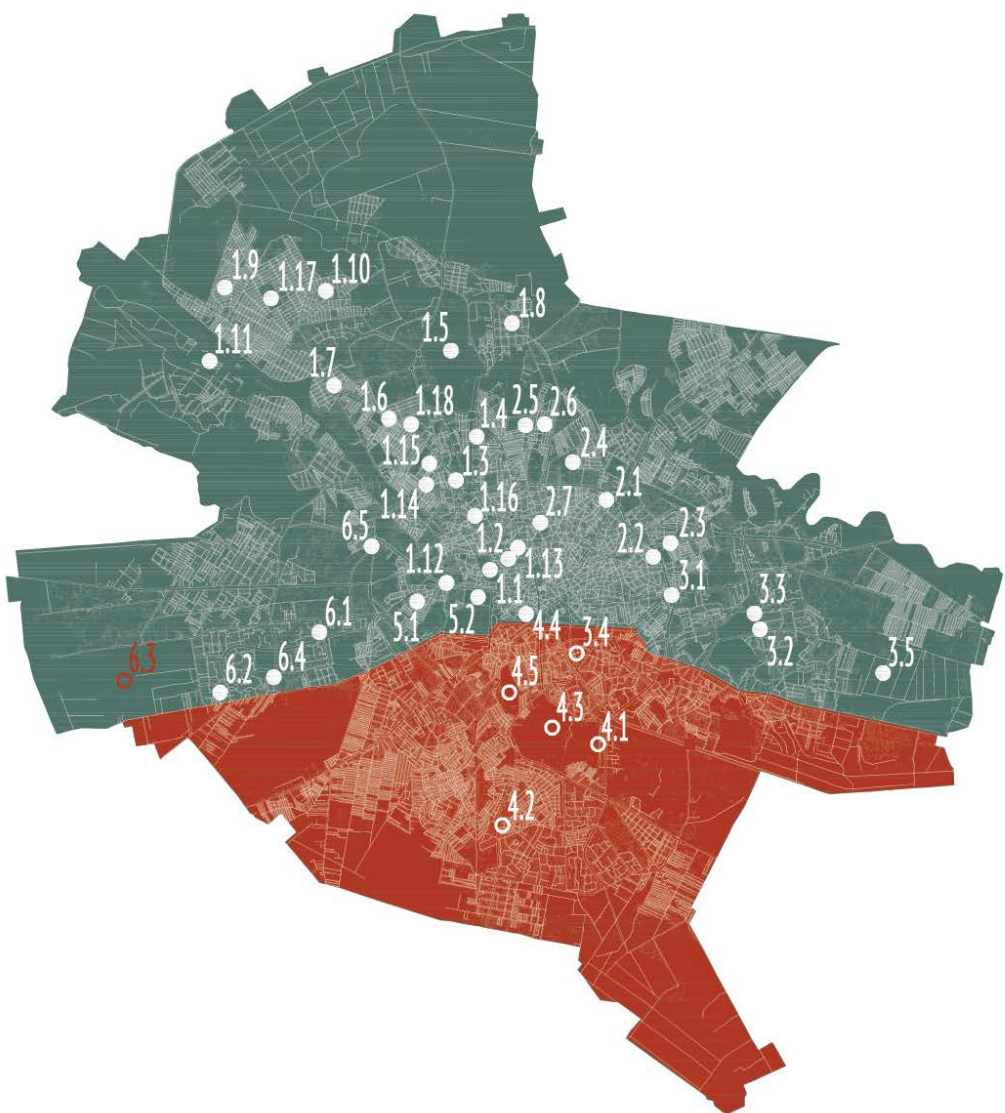
sectoarelor Bucureștiului este corelată și cu gradul de implicare civică în ceea ce privește prezența la vot în cadrul alegerilor locale, ambele fenomene indicând un capital civic mai ridicat în zonele din nordul orașului. Astfel, cele mai multe grupuri de inițiativă civică funcționează în sectoarele 1, 2 și 6, sectoare unde în mod tradițional prezența la vot este mai mare, iar cele mai puține sunt în sectoarele 3 și 5, unde prezența la vot este redusă.

DISTRIBUȚIA FAȚĂ DE INELUL PRINCIPAL AL BUCUREȘTIULUI

Străzile și bulevardele care alcătuiesc Inelul Principal de circulație al Bucureștiului delimitează „centrul” istoric, zonă în care sunt concentrate multe dintre funcțiunile urbane majore ale orașului, cum ar fi instituții publice, administrative, politice, culturale și de patrimoniu. Cu toate că este o zonă cu o suprafață și populație reduse față de întregul oraș, se remarcă o intensitate a prezenței grupurilor civice în această zonă

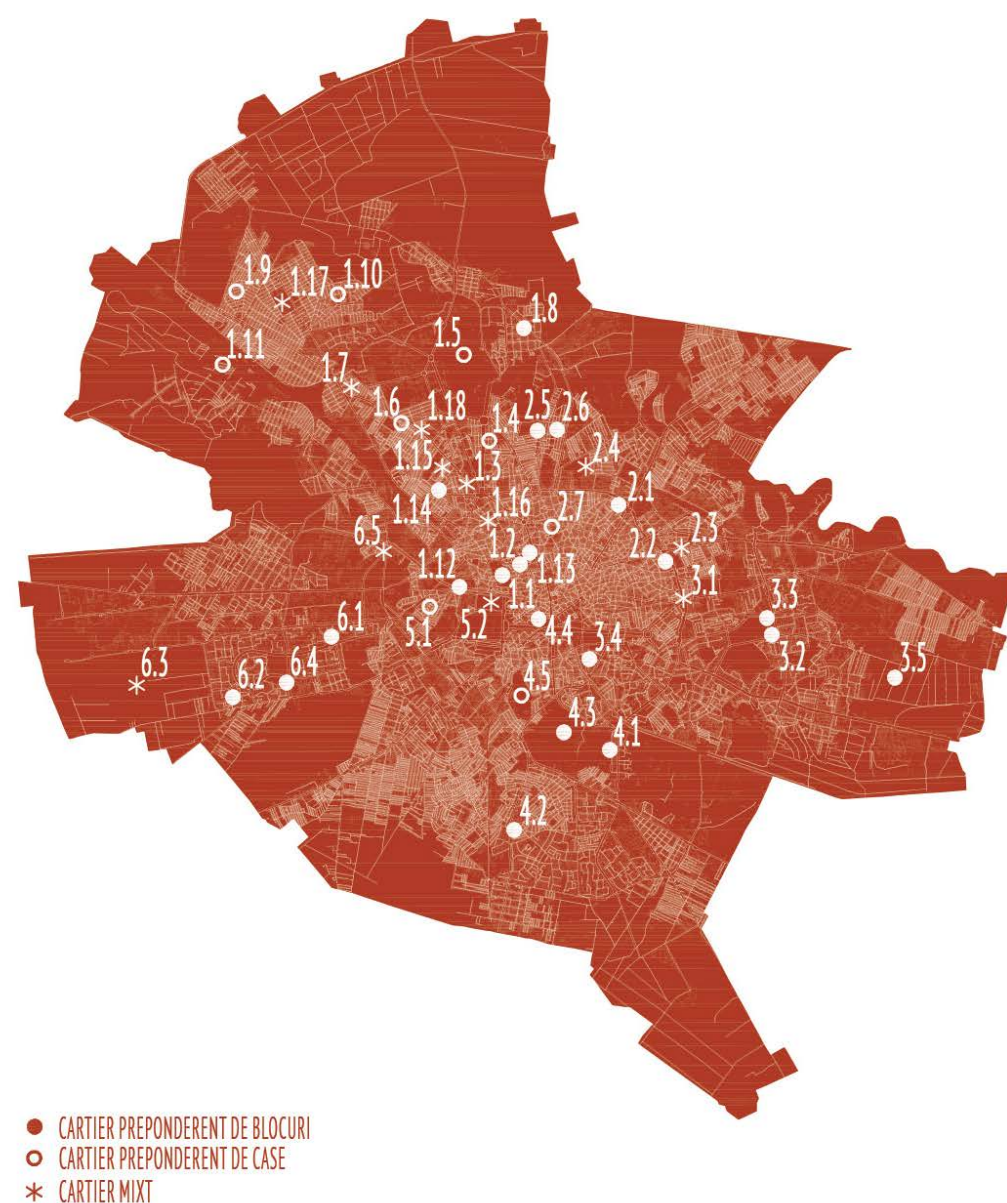
centrală, 15 dintre grupurile civice fiind înființate aici. Această concentrare civică poate fi datorată prezenței unei categorii de populație tânără și educată civic în centrul orașului, dar și existenței în centru a unor probleme complexe ale spațiului public, care se ivesc din suprapunerea, apropierea, ciocnirea și înlocuirea în ultimii zeci de ani a țesuturilor urbane și a situațiilor sociale.

SUD VS. NORD

Distribuția geografică a grupurilor civice în teritoriul orașului reflectă în mare măsură caracteristicile spațiale, sociale și istorice ale Bucureștiului. Se remarcă o concentrare a grupurilor în zona de nord și în zonele considerate a fi „bune” în ceea ce privește nivelul de trai, veniturile populației și accesul la resurse și dotări publice. În „celălalt oraș” (Ștefan Ghenciulescu, Mihai Duțescu și Andrei Mărgulescu, 2018) din sudul

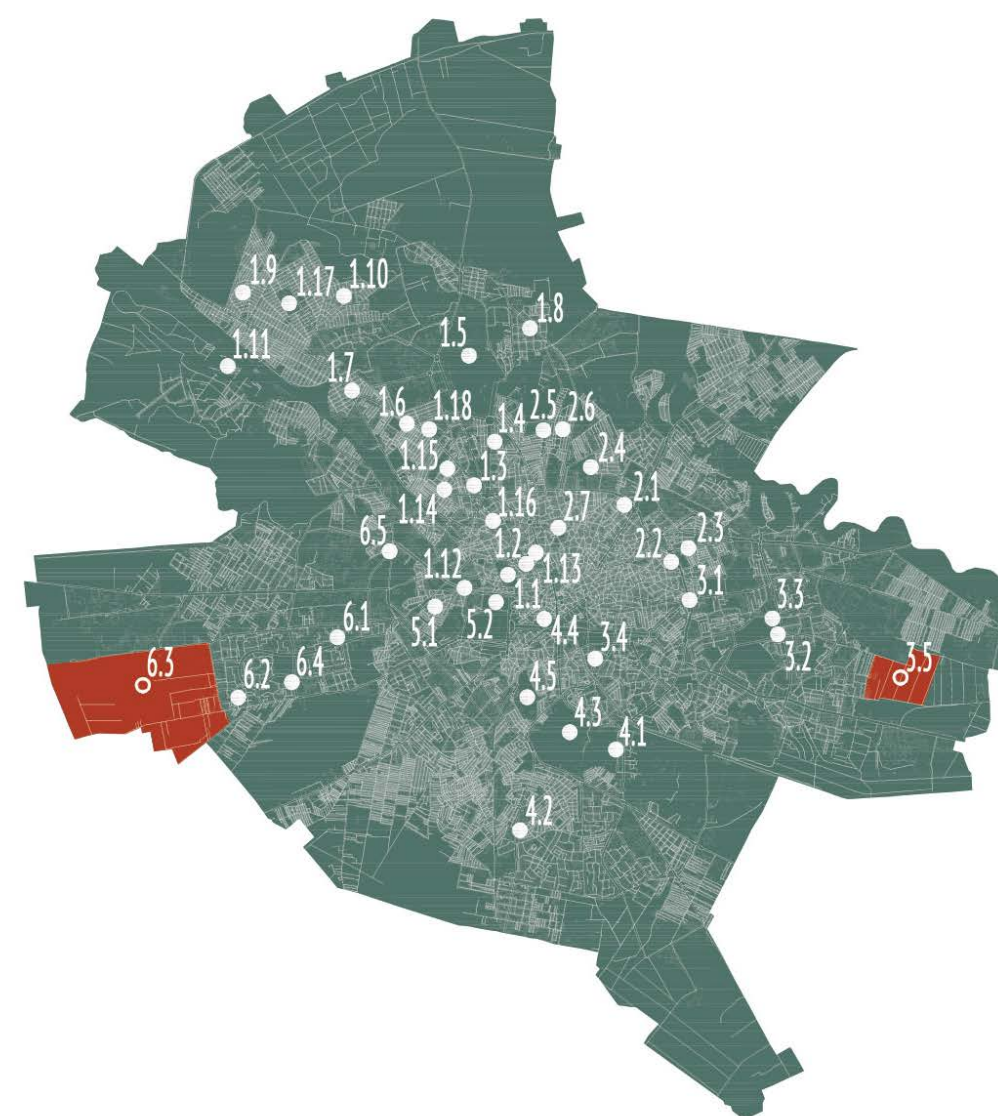
Bucureștiului, o zonă care are o suprafață de aproape o treime din suprafața orașului și în care locuiește aproape o treime din populație, au activat de-a lungul timpului doar cinci grupuri civice.

TIP DE CARTIER

Grupurile civice s-au înființat în toate tipurile de cartier din București, fiind prezente atât în cartierele de blocuri cu densitate mare de populație, cât și în zonele de case individuale sau în multe zone mixte. Cu toate acestea, majoritatea grupurilor activează în cartierele dense ale Bucureștiului (33 din 41), fie în cartierele de blocuri (22 de grupuri), fie în cartierele mixte, în care predomină blocurile de locuire colectivă construite în perioada

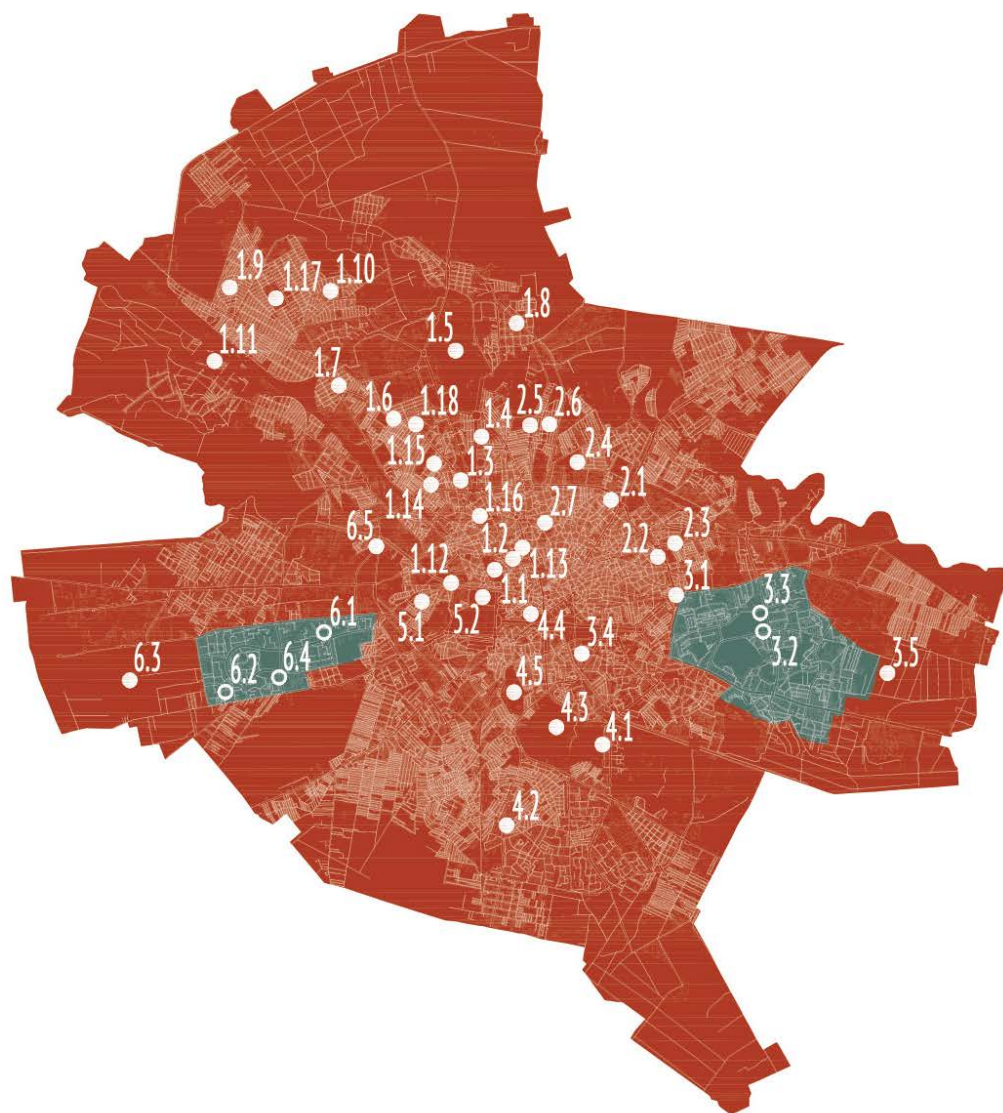
socialistă (11 grupuri). Densitatea locuirii, corelată cu menținerea unei diversități sociale și economice încă prezente în cartierele de locuire colectivă, reprezintă un indiciu al unui nivel ridicat de activitate civică.

TIP DE ORAȘ

Cu toate că în București sunt numeroase zone de locuire care s-au dezvoltat după 1989, prezența grupurilor civice în aceste cartiere este extrem de scăzută. Deși locuitorii acestor cartiere se confruntă cu multiple probleme ca lipsa unei infrastructuri decente, inexistența spațiilor verzi și a diverselor dotări urbane sociale sau culturale, sau transportul public deficitar, în 15 ani de activitate civică locală, doar două

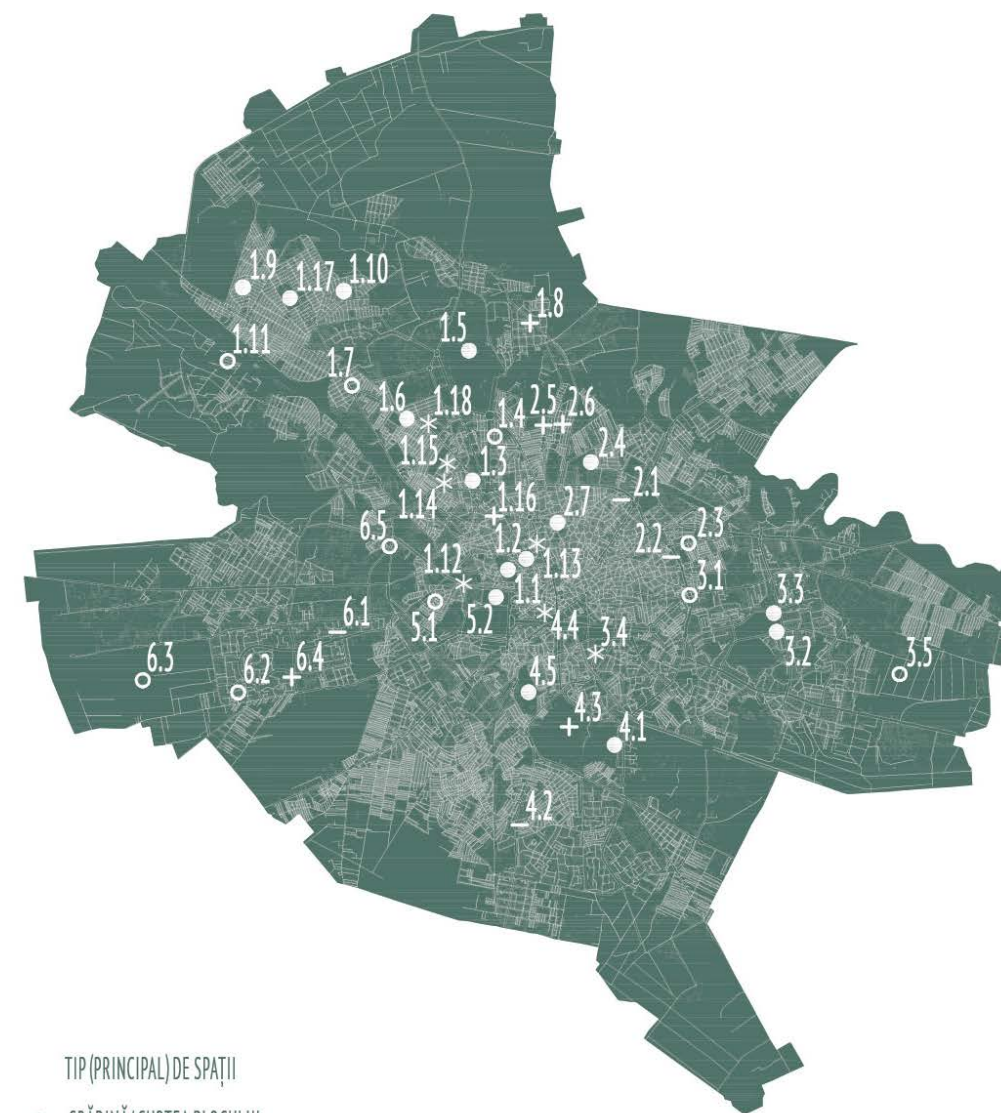
grupuri de inițiativă s-au înființat în cartiere nou construite. Numărul scăzut de inițiative civice indică un deficit de capital social în aceste zone noi ale orașului, cu legături și rețele sociale fie inexistente, fie aflate încă în formare.

MARI ANSAMBLURI / CARTIERE DORMITOR

În București, marile ansambluri, denumite și „cartiere dormitor” sunt considerate a fi acele zone dezvoltate puternic în perioada comunistă, în special între anii 1960 și 1980, construite în zonele limitrofe ale orașului istoric, cu o prezență masivă a blocurilor standardizate de locuințe colective. Marile ansambluri ca Titan, Drumul Taberei, Berceni, Pantelimon sau Militari au fost proiectate ca zone dense de locuire, în legătură directă

cu o serie de dotări publice și culturale care în mare parte nu au fost realizate niciodată, și construite în proximitatea zonelor de producție industrială și de recreere pentru populație. Cu toate că acestea concentrează un procent important din locuitorii orașului, doar cinci grupuri civice au activat de-a lungul timpului în cartierele-dormitor tipice ale Bucureștiului.

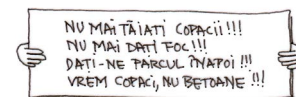
TIP (PRINCIPAL) DE SPAȚII

- * GRĂDINĂ/ CURTEA BLOCULUI
- SPAȚII PUBLICE MINERALE (STRĂZI, PIAȚETE ETC.)
- PARCURI ȘI GRĂDINI
- + MICI SPAȚII VERZI (DINTRE BLOCURI, SCUARURI VERZI ETC.)
- CLĂDIRI

TIP DE SPAȚII PUBLICE

Coagularea grupurilor civice din București s-a produs în jurul spațiilor publice, acolo unde interesele locuitorilor pentru o viață mai bună în cartierul în care trăiesc se transformă în acțiuni colective. Membrii grupurilor reacționează la starea precară în care se găsesc spațiile publice din cartiere și răspund amenințărilor la care acestea sunt supuse. Există cinci tipuri principale de spații publice în care și pentru care acționează

grupurile civice din București: parcuri și grădini publice, mici spații verzi cum sunt diverse scuaruri sau grădini de proximitate, clădiri, curți și grădini de bloc, și spații publice minerale cum sunt străzile și diverse piațete. Cu toate că unele dintre grupurile de inițiativă se ocupă aproape exclusiv de un anumit spațiu sau de un loc precis, marea majoritate acționează într-un areal mai larg, cu preocupări diverse în legătură cu cartierul în care activează.

Moduri de acțiune și activare în spațiile publice ale orașului și forme de producere a spațiilor sociale

TIPURI DE PRACTICI SPAȚIALE

ÎNTÂLNIRI COMUNITARE

GRĂDINĂRIT

PLANTĂRI DE ARBORI

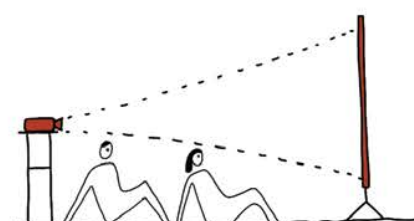
PIESE DE TEATRU

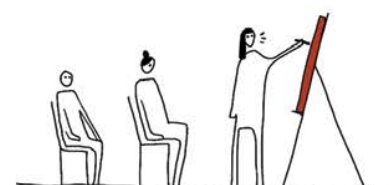
CONCERTE DE MUZICĂ

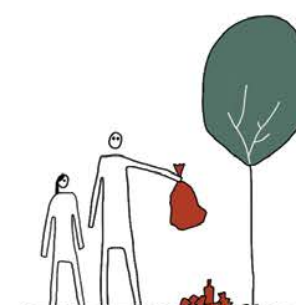
DISCUȚII, MESE ROTUNDE,
DEZBATERI

PROIECȚII DE FILM

PREZENTĂRI

CURĂȚENIE

PETRECERI COMUNITARE,
ZILE DE NAȘTERE

ATELIERE PENTRU
ADULȚI ȘI COPII

COMPOSTARE

FESTIVALURI COMUNITARE

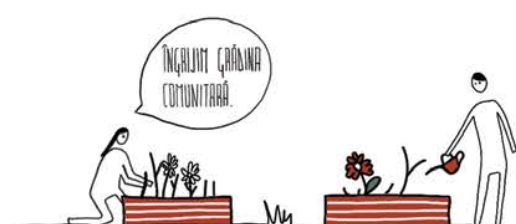

TÂRGURI

PROTESTE

Grupurile civice au un repertoriu larg de acțiuni prin intermediul cărora operează în spațiul public și pentru comunitate. Aceste „practici spațiale” (Melanie Dodd, 2020) reprezintă în același timp moduri de implicare și emancipare civică, dar și modalități de activare și de transformare a comunității din proximitate. Acțiunile grupurilor civice pot fi grupate 1) în funcție de nivelul participării: informare (prezentări, piese de teatru, concerte de muzică, proiecții de film, festivaluri comunitare, târguri), consultare (întâlniri comunitare, discuții/ mese rotunde/ dezbateri) și co-producție (atelier pentru copii și adulți, grădinărit, plantări de arbori, curățenie, compostare); sau 2) în funcție de temă: mediu (grădinărit, plantări, compostare, curățenie), cultură și memorie (piese de teatru, concerte, proiecții de film, prezentări), economie locală (târguri, festivaluri comunitare, swaps), dreptul la oraș (proteste) și ritualice (petreceri comunitare/ zile de naștere).

GRĂDINI COMUNITARE

AMENAJĂRI DE MICI
SPAȚII VERZI

AMENAJĂRI DE CURȚI
DE BLOC

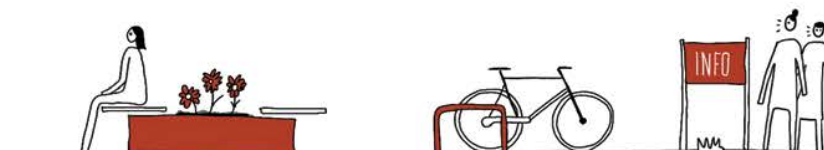
AMENAJĂRI DE
TERASE DE BLOC

ÎNSĂMÂNȚĂRI ÎN
ÎN SPAȚIILE VERZI DEGRADATE

STAȚII DE COMPOSTARE

MOBILIER URBAN

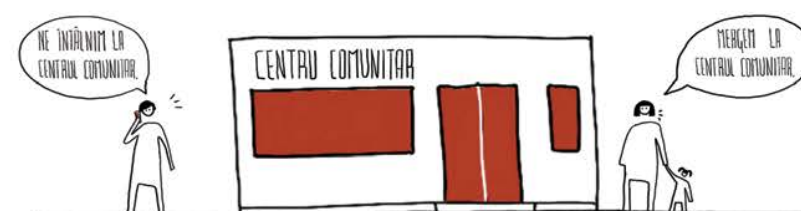
PLANTĂRI DE ARBORI

INSTALARE
CUIBURI DE PĂSĂRI

PICTURI MURALE

CENTRU COMUNITAR

Membrii grupurilor civice intervin și prin acțiune directă în spațiile publice în proximitatea cărora locuiesc sau activează. Intervențiile urbane reprezintă moduri prin care aceștia produc schimbarea pe care și-o doresc în ceea ce privește spațiile publice, și pe care autoritățile nu reușesc să o îndeplinească. Aceste transformări realizate la scară mică pot fi grupate 1) în funcție de tipul de spațiu public în care au loc: parcuri și grădini publice, mici spații verzi cum sunt diverse scuaruri sau grădini de proximitate, curți, terase și grădini de bloc, și spații publice minerale cum sunt străzile și diverse piațete; sau 2) în funcție de tipul de intervenție: amenajări de mici scuaruri verzi, amenajări de curți de bloc, amenajări de terase de bloc, grădini comunitare, mobilier de mici dimensiuni, plantări de arbori, însămânțări, cuiburi de păsări, stații de compostare, picturi murale sau centre comunitare.

ÎN SPAȚIUL PUBLIC APĂRAT

ÎN FAȚA INSTITUȚIILOR

MITING

MARȘ

ORGANIZAT ȘI AUTORIZAT

ÎN ȘEDINȚELE PUBLICE

OCCUPY

LANȚ UMAN

PAZĂ

ÎMPOTRIVA UNOR PROIECTE

ARTAGEREA ATENȚIEI

ÎMPOTRIVA STĂRII SPAȚIILOR PUBLICE

PERFORMANCE

SPONTAN

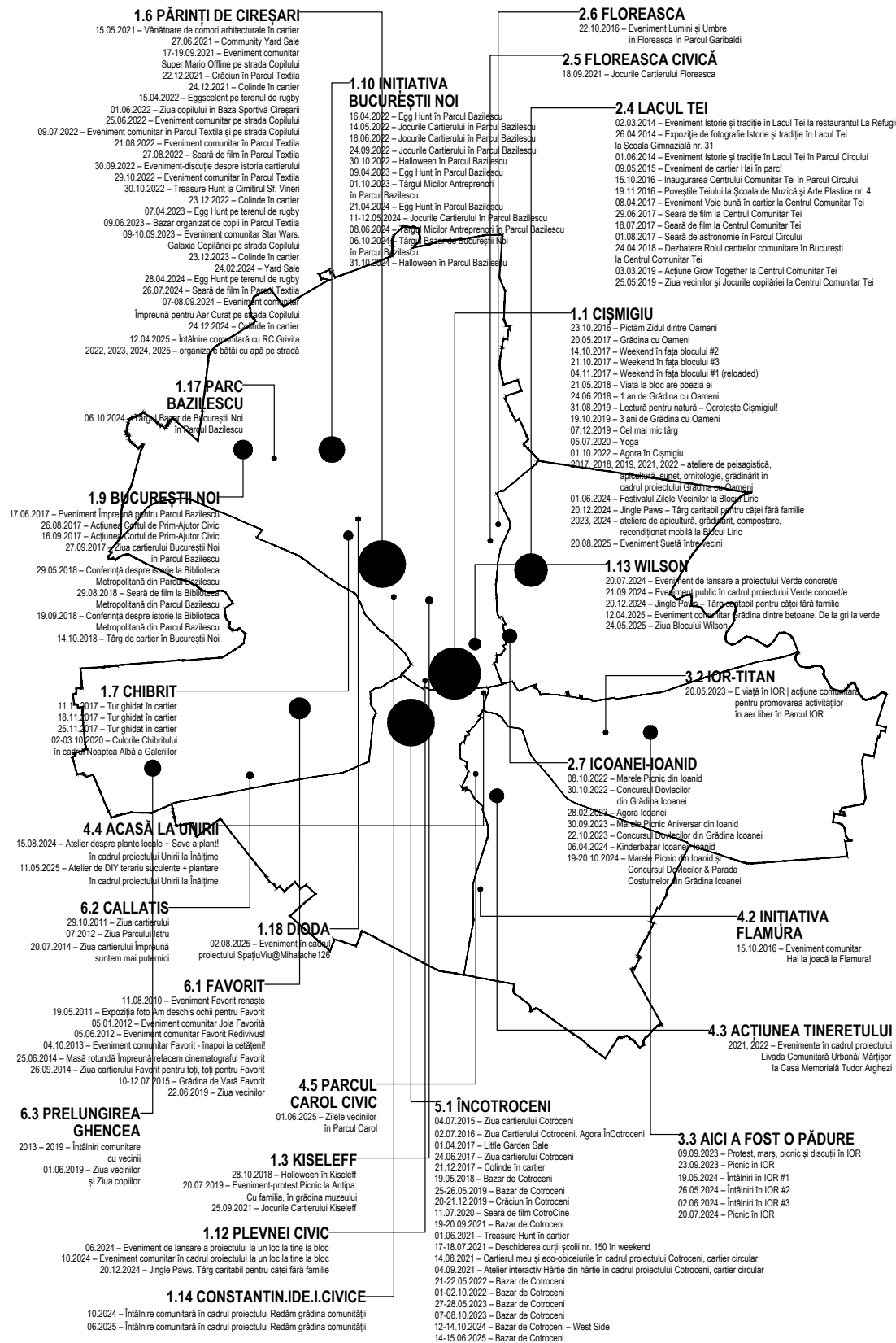
Unul din instrumentele pe care le folosesc grupurile civice în acțiunile de apărare, revendicare sau protejare a spațiilor publice este protestul. Prin această formă de „practică spațială critică” (Carl Fraser, 2020), membrii grupurilor civice își fac vizibile revendicările în fața autorităților și a locuitorilor, și arată că sunt parte dintr-un grup unit și pregătit pentru a acționa pentru revendicările lor. Protestele grupurilor civice pot fi împărțite 1) în funcție de locul de desfășurare: în spațiul public apărat sau revendicat, în fața instituțiilor responsabile, în cadrul ședințelor instituțiilor publice, de tip *occupy*; 2) în funcție de modul de desfășurare: mitinguri, marșuri, lanțuri umane, asigurarea pazei spațiilor publice aflate în pericol; 3) în funcție de modul de organizare: organizate și autorizate, spontane; sau 4) în funcție de scopul urmărit: împotriva unor proiecte punctuale publice sau private, pentru atragerea atenției autorităților asupra unor probleme legate de spațiile publice, împotriva stării în care se găsesc spațiile publice ale cartierului sau diverse *performance* artistice pentru a crește vizibilitatea problemei sesizate.

Implicarea civică în București între 2010 și 2025

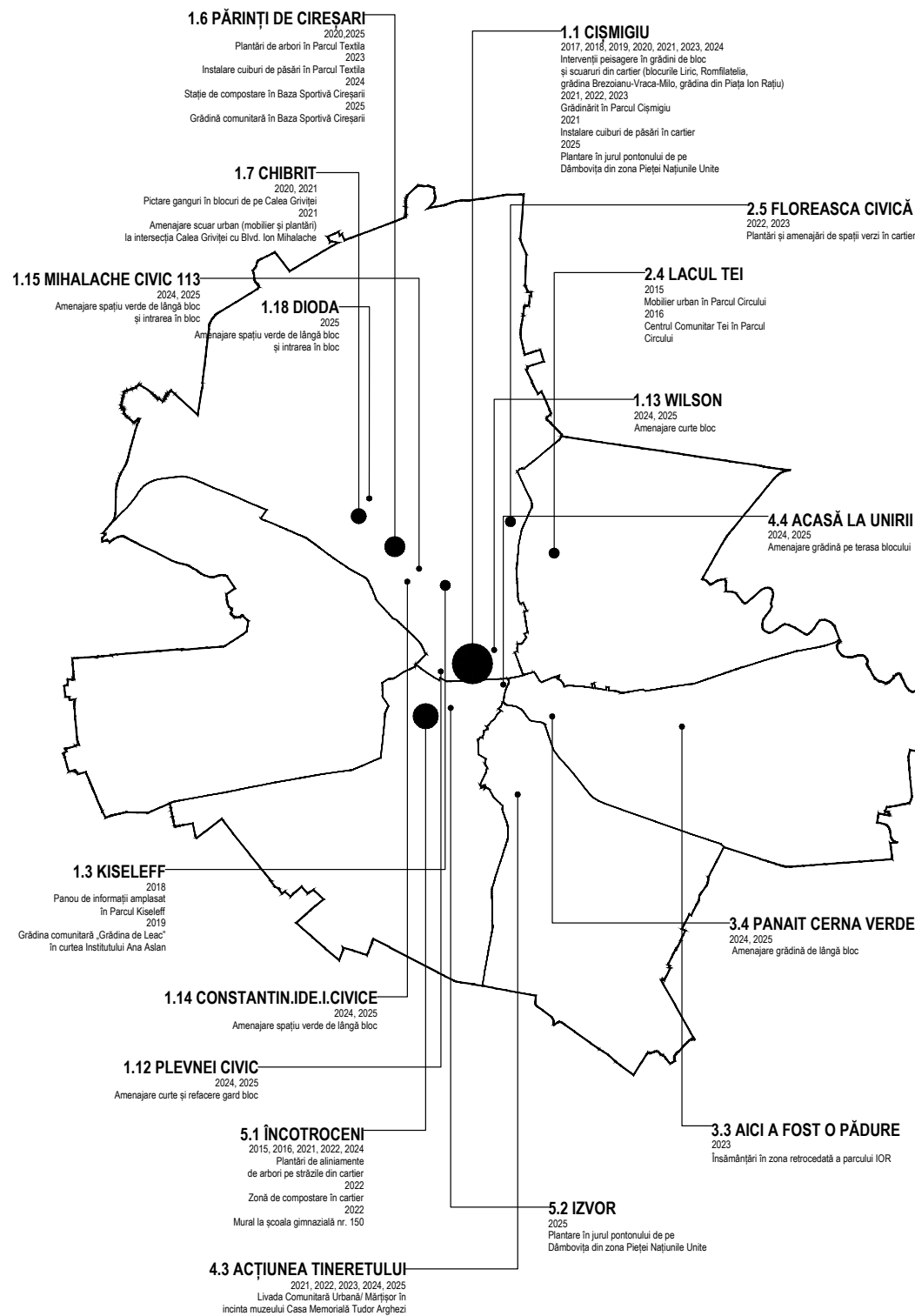
ISTORICUL ACȚIUNILOR CIVICE

EVENIMENTE COMUNITARE

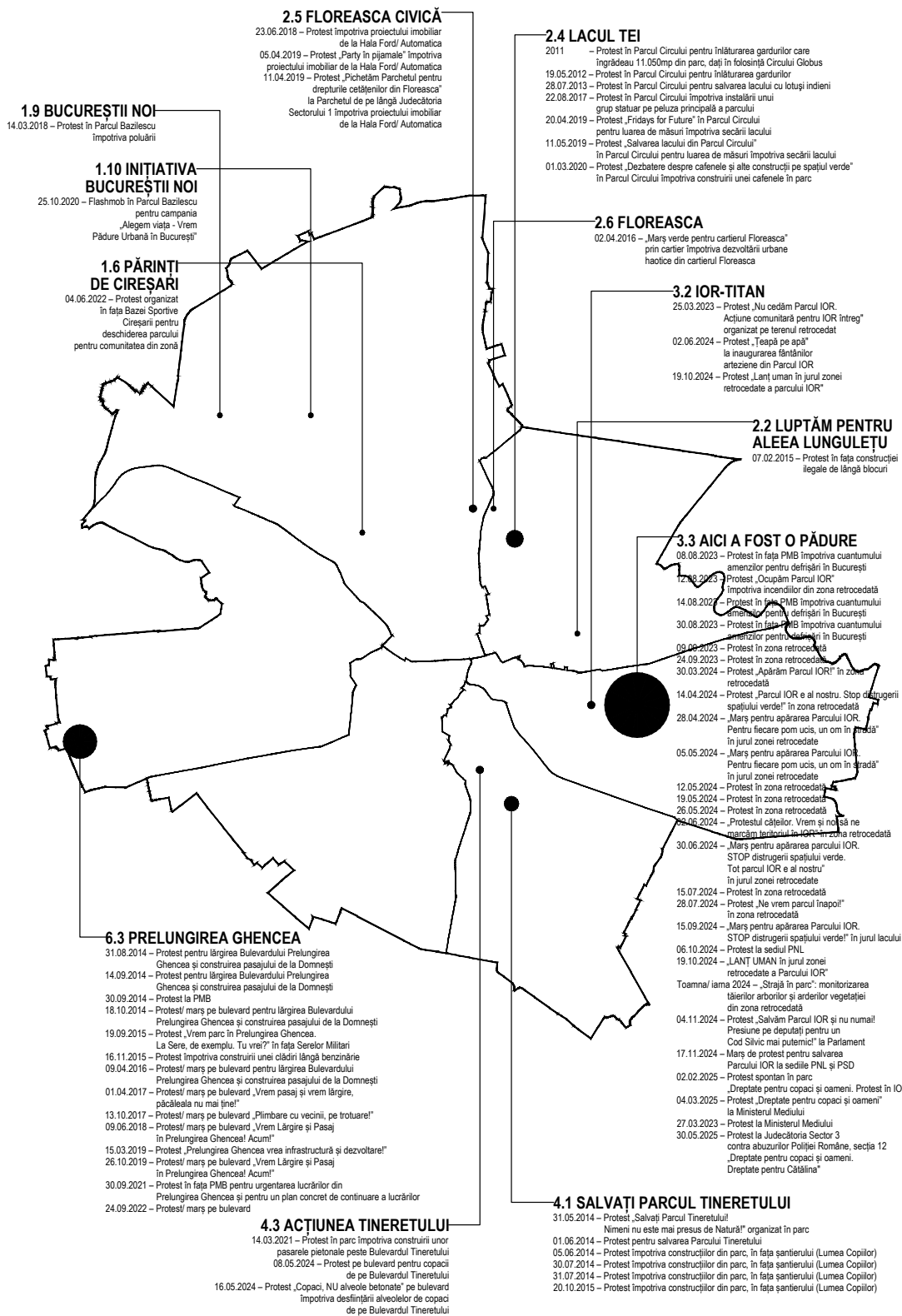
Evenimentele adresate comunității, cum ar fi festivaluri de cartier, seri de film, piese de teatru, concerte, ateliere pentru adulți și copii, dezbateri și discuții tematice, mese rotunde, diverse jocuri sau târguri au devenit în timp o activitate predilectă prin care grupurile de inițiativă acționează în cartierele Bucureștiului. Aceste evenimente culturale și comunitare sunt de mici dimensiuni și sunt realizate de cele mai multe ori cu bugete reduse și cu resurse umane și materiale din cadrul comunității. Sunt în același timp un mod de coagulare a membrilor grupului civic, dar reprezintă și o modalitate de a face vizibile acțiunile și proiectele civice ale grupului, și viziunea acestuia în fața comunității mai largi și a autorităților. Majoritatea acestor evenimente sunt organizate în spațiile publice ale cartierului pe care grupurile civice le protejează sau le revendică, reprezentând astfel și un mod prin care membrii grupurilor pot arăta cum pot fi transformate aceste spații prin participarea și implicarea directă a comunității.

INTERVENȚII URBANE

Intervențiile fizice în spațiile publice, cum ar fi amenajarea unor grădini comunitare sau curți și terase de bloc, plantări în mici scuaruri verzi sau alinamente de arbori, construirea de mobilier urban temporar și de mici dimensiuni sau pictarea unor spații cum ar fi gangurile blocurilor reprezintă o modalitate prin care membrii grupurilor civice din București contribuie în mod direct și nemijlocit asupra mediul în care trăiesc. Astfel, aceștia produc, cel puțin parțial și uneori temporar, schimbarea pe care și-o doresc și pe care autoritățile nu știu, nu vor sau nu pot să o îndeplinească. Cu toate acestea, intervențiile urbane nu sunt un tip de practică spațială des folosită de către inițiativele civice, cauzele fiind multiple: de la contextul administrativ specific Bucureștiului în care se suprapun și se întrepătrund responsabilități și competențe, opacitatea și reticența autorităților în ceea ce privește acțiunile directe ale locuitorilor în spațiul public, resursele financiare, de cunoaștere tehnico-legislativă și umane limitate, sau lipsa specialiștilor în domenii urbane cum ar fi arhitecții, urbanistii, peisagiștii sau antropologii implicați în fenomenul civic urban *la firul ierbii*.

PROTESTE

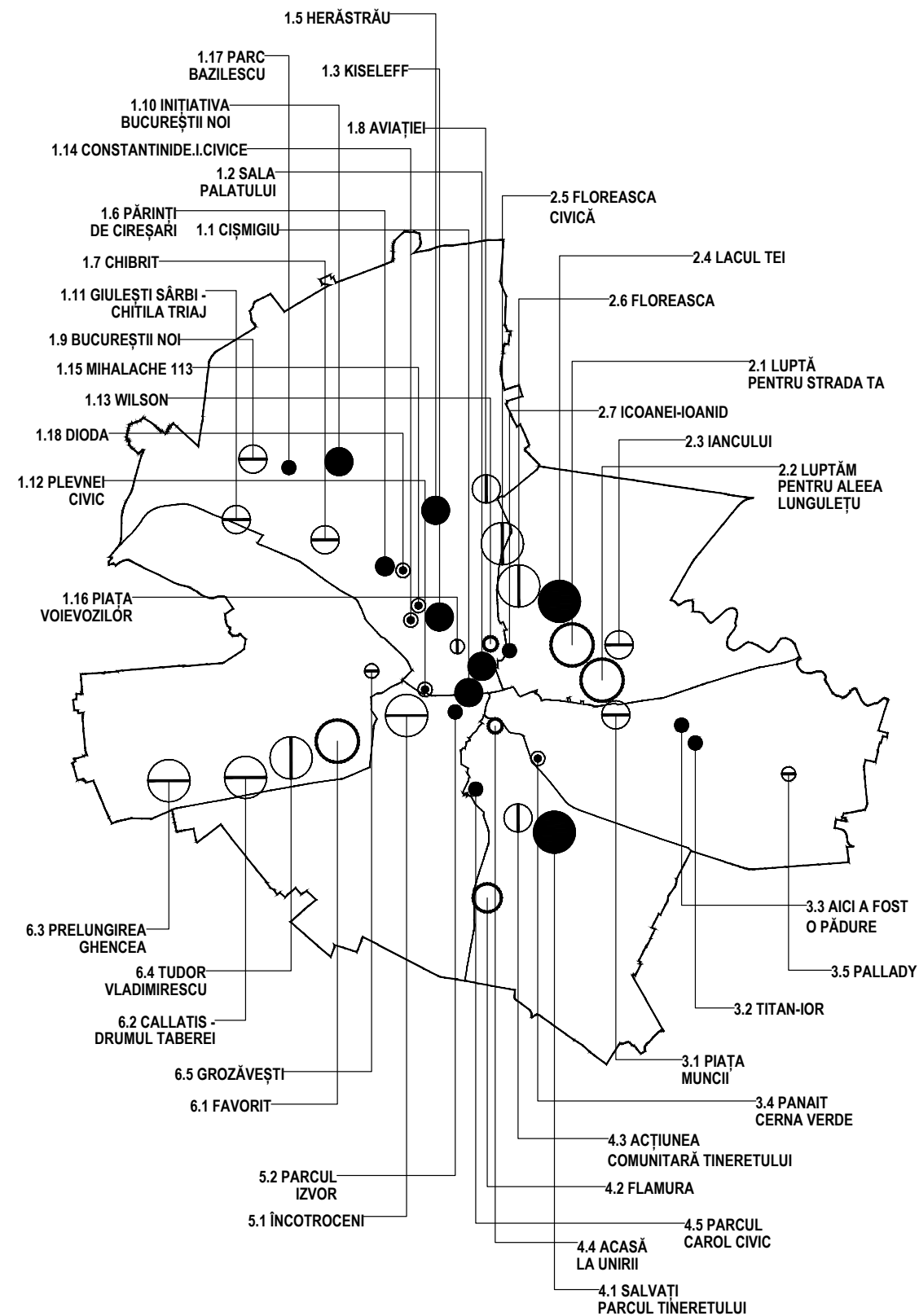
Protestele, fie că sunt îndreptate împotriva unor proiecte sau acțiuni ale autorităților sau ale unor entități private, fie că sunt organizate pentru a atrage atenția asupra unor situații din spațiile publice sau asupra stării în care se găsesc acestea, fie că sunt spontane sau planificate din timp și autorizate, sunt folosite de membrii grupurilor de inițiativă civică ca moduri de a acționa pentru apărarea și protejarea spațiilor publice ale cartierelor în care locuiesc. De cele mai multe ori, protestele au loc în spațiile publice pentru care grupurile civice luptă, devenind în acest fel și un mod prin care aceste inițiative își fac vizibilă prezența, unitatea și revendicările în fața autorităților. Datorită prezenței oamenilor în spațiile publice aflate sub amenințare, problemele semnalate devin mai vizibile, revendicările formulate sunt consolidate și ancorate în realitate, ceea ce le conferă o legitimitate sporită. În același timp, protestele reprezintă și moduri prin care grupul civic se prezintă și se legitimează în fața comunității mai largi a cartierului, și o oportunitate de a atrage noi membri.

Grija față de spațiile publice ale orașului

GRUPURILE CIVICE ȘI SPAȚIILE PUBLICE

GRUPURILE CIVICE ȘI SPAȚIILE PUBLICE

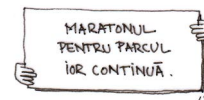
Pentru grupurile de inițiativă, spațiile publice reprezintă subiectul principal al implicării și acțiunii civice colective. Spațiile publice pe care membrii acestor grupuri le apără, le protejează, le revendică sau le activează prin acțiunile lor sunt spațiile folosirii în viața de zi cu zi, de care sunt atașați emoțional și pe care le identifică astfel ca bunuri care aparțin comunității. De cele mai multe ori, aceste spații (sau clădiri) sunt supuse unor presiuni: sunt amenințate de privatizări, îngrădiri, demolări sau defrișări, sunt neglijate de autorități sau comunitate, sau pentru ele sunt prevăzute proiecte publice sau private pe care locuitorii le percep a fi nocive. Sunt cinci tipuri de spații publice pentru care grupurile civice acționează: parcuri și grădini publice (cercurile pline din desen), mici spații și scuaruri verzi (cercurile cu linii verticale), străzi și piațete (cercurile cu linii orizontale), clădiri (cercurile goale), curți și grădini de bloc (cercurile cu centrul marcat). Fiecare grup civic este încadrat într-o anumită categorie în funcție de spațiul public predominant de care s-au ocupat de-a lungul timpului în cartier, cu toate că aceste grupuri activează pentru multiple tipuri de spații și în diverse situații spațiale. Mărimea simbolului reprezintă cele trei perioade de înființare a grupurilor: 2009-2015 (cercurile mari din desen), 2016-2020 (cercurile medii) și 2021-prezent (cercurile mici). Din cele 41 de grupuri civice care au activat sau sunt active în continuare în București, acțiunile a 14 grupuri se pot încadra în preocupări care țin în principal de parcuri și grădini publice, 6 de mici spații și scuaruri verzi, 5 de curți și grădini de bloc, 10 de străzi și piațete, și 6 de diverse clădiri. Majoritatea (25 din 41) este preocupată de spațiile verzi ale cartierelor.

TIPURI DE SPAȚII PUBLICE

TIPURI DE SPAȚII PUBLICE

Inițiativele civice care acționează la nivelul unor cartiere, zone sau situații spațiale și sociale specifice din București se concentrează în principal asupra problemelor spațiului public. De-a lungul timpului, grupurile de inițiativă civică au revendicat, apărat, protejat sau activat spații publice care fie sunt amenințate de interese private sau de proiecte publice considerate nepotrivite de comunitate, fie au fost abandonate sau neglijate de autorități. Spațiile verzi, fie că sunt parcuri sau grădini publice, mici scuaruri, aliniamente stradale sau curți și grădini de bloc reprezintă principalele tipuri de spații publice pentru care și în care acționează aceste grupuri. În acest context, activismul de mediu ocupă un loc important în preocupările civice locale, fiind alimentat atât de starea precară a spațiilor verzi, cât și de intervențiile publice sau private care duc la diminuarea acestora. În același timp, unele grupuri civice au preocupări legate de alte probleme ale orașului, precum starea precară a infrastructurii sau a spațiilor pietonale. Alte inițiative se implică în protejarea clădirilor cu funcțiuni cultural-comunitare și se opun construcțiilor realizate pe spații verzi.

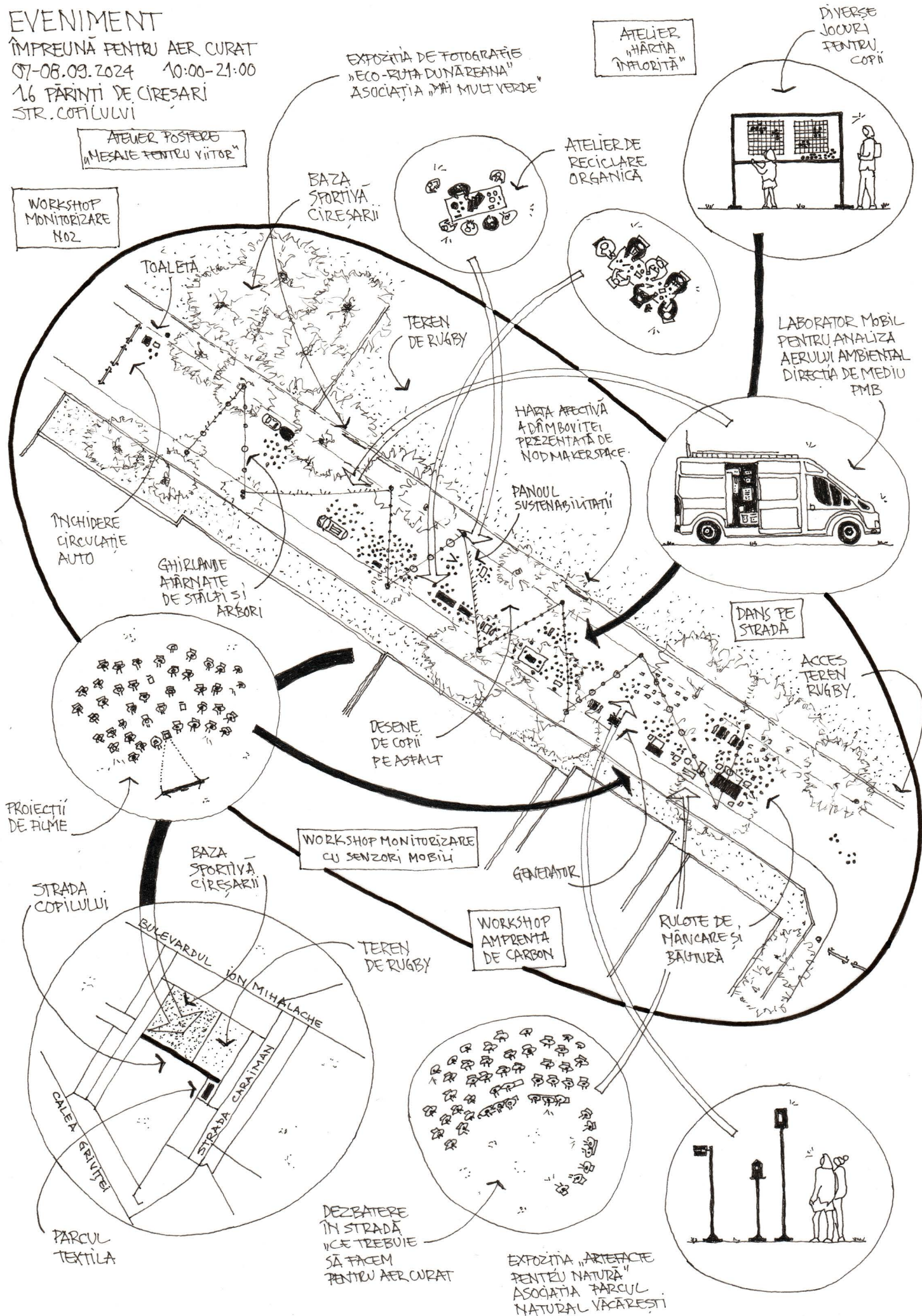

Implicare civică la firul ierbii

EXEMPLE DE PRACTICI SPAȚIALE

EVENTIMENT

ÎMPREUNĂ PENTRU AER CURAT
07-08.09.2024 10:00-21:00
16 PĂRINȚI DE CIREȘARI
STR. COPILULUI

EVENTIMENT COMUNITAR

„Împreună pentru aer curat”
07-08.09.2024
1.6 Părinți de Cireșari
Strada Copilului

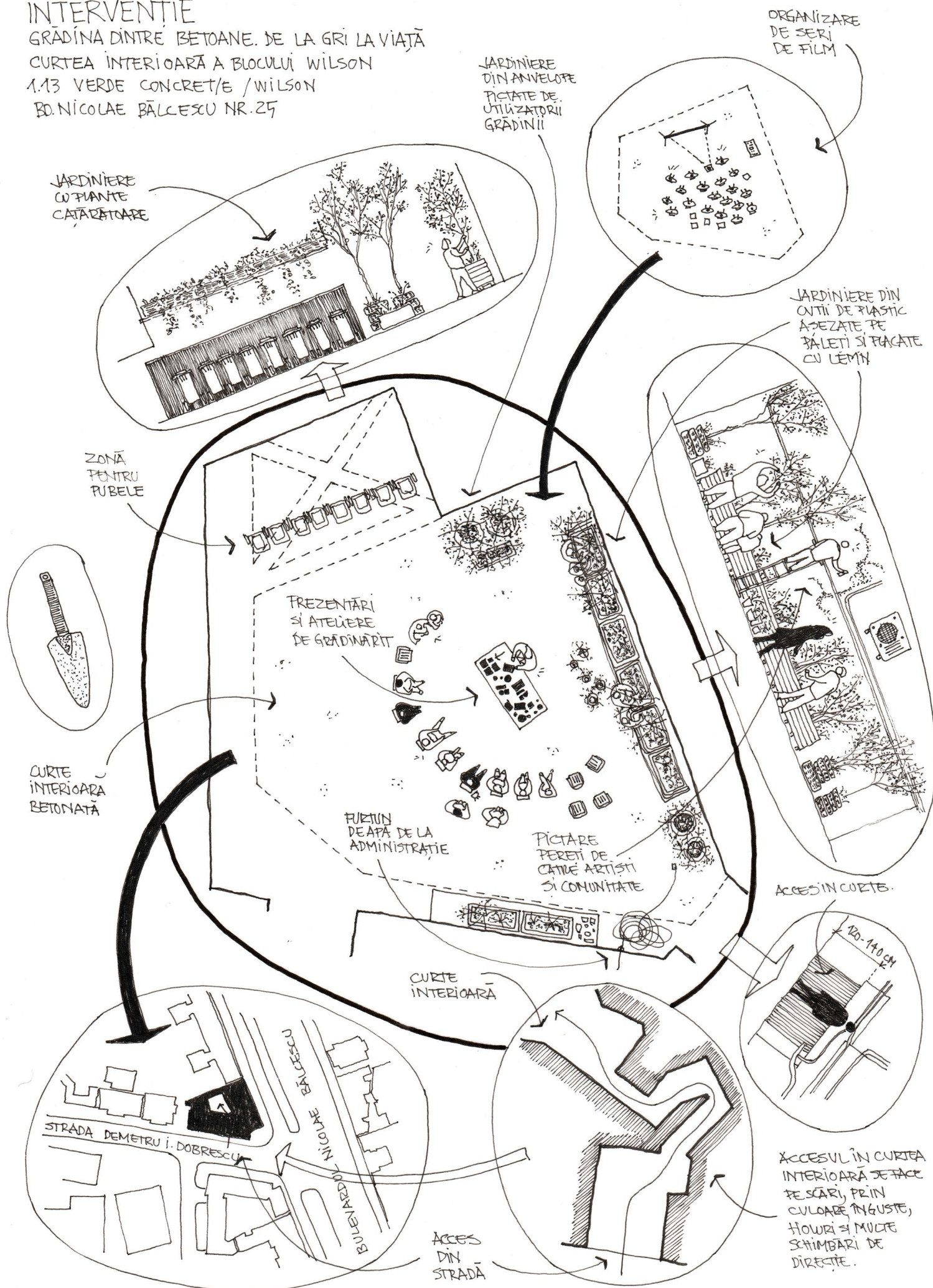
De-a lungul timpului, grupurile civice au folosit evenimentele comunitare ca mijloc de a aduna vecinii împreună și astfel de a consolida o comunitate capabilă să acționeze în comun atunci când este nevoie. Ele reprezintă totodată o modalitate prin care grupul devine vizibil pentru comunitatea mai largă și pentru autorități, promovând atât valorile, cât și proiectele și acțiunile sale.

Este și cazul grupului civic *Părinți de Cireșari*, care organizează periodic evenimente adresate comunității din cartierul Grivița-Domenii. Cu o puternică componentă dedicată copiilor din cartier — trăsătură definitorie a acestui grup —, evenimentele abordează teme diferite, în funcție de interesele mai largi ale grupului și de sezonul în care se desfășoară. Prin formate interactive variate (dezbateri cu specialiști și autorități, ateliere pentru adulți și copii, prezentări de proiecte, proiecții de film, expoziții etc.), membrii grupului civic adresează subiecte-cheie pentru comunitate, urmărind ca acestea să se transforme în politici, proiecte și acțiuni concrete ale autorităților.

Strada Copilului — strada aflată între Baza Sportivă Cireșarii, terenul de rugby și micul scuar verde cu loc de joacă Textila — este spațiul preferat pentru organizarea acestor evenimente. Pentru două zile de weekend, strada devine pietonală, arătând astfel cum poate fi transformat orașul prin participarea și implicarea comunității, ca răspuns la nevoile reale ale locuitorilor.

INTERVENȚIE

GRĂDINA DINTRE BETOANE. DE LA GRI LA VIAȚĂ
CURTEA INTERIOARĂ A BLOCULUI WILSON
1.13 VERDE CONCRET/E / WILSON
BD. NICOLAE BĂLCESCU NR. 25

INTERVENȚIE

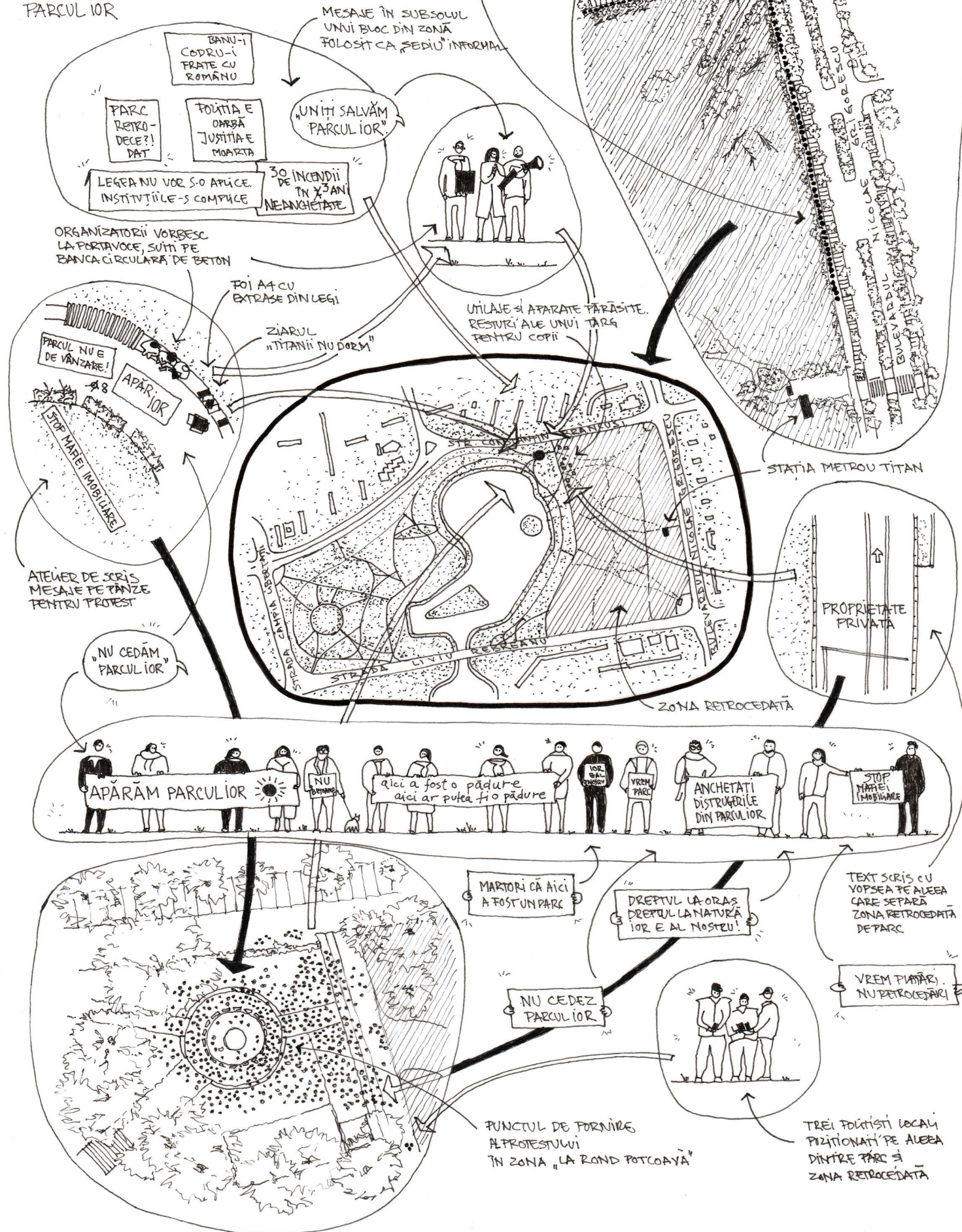
„Grădina dintre betoane. De la gri la viață”
Curtea interioară a blocului Wilson
1.13 Wilson
Bd. Nicolae Bălcescu nr. 25

Transformarea la scară mică a spațiilor publice din cartiere reprezintă un tip de practică spațială prin care membrii activi ai grupurilor civice intervin direct în mediul urban de proximitate, remodelându-l conform nevoilor, dorințelor și valorilor comunității. Prin acțiune directă, aceștia activează comunitatea, arată vecinilor și autorităților că schimbarea este posibilă și creează un cadru pentru a face lucruri împreună.

Grupul *Wilson*, format din vecini ai blocului istoric Wilson din centrul Bucureștiului, s-a constituit din dorința de a revitaliza spiritul comunitar al imobilului în care locuiesc. Mica curte interioară a blocului a devenit spațiul în care acțiunile realizate în comun construiesc, pas cu pas, comunitatea pe care și-o doresc. Amenajarea curții betonate într-o grădină comună este, în același timp scopul grupului și modalitatea prin care comunitatea se coagulează și devine mai puternică.

Începând din 2024, grupul *Wilson* organizează periodic evenimente în curtea interioară — proiecții de film, ateliere de grădinarit, diverse ateliere creative —, adresate atât locatarilor, cât și oricui dorește să contribuie la viața comunitară din centrul orașului.

PROTEST
LANȚ UMAN ÎN JURUL
ZONEI RETROCEDATE A PARCULUI IOR
19.10.2024 15:00 - 17:00 14°-16°C
3.2 IOR-TITAN
3.3 AICI A FOST O PĂDURE, AICI AR PUTEA FI O PĂDURE
PARCUL IOR

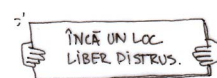
PROTEST

„Lanț uman în jurul zonei retrocedate a Parcului IOR”
19.10.2024
3.2 IOR-Titan
3.3 Aici a fost o pădure. Aici ar putea fi o pădure
Parcul IOR

Protestul este unul dintre instrumentele considerate a fi cele mai eficiente de către membrii grupurilor civice. Fie că susțin o cauză, se opun unui proiect concret sau urmăresc să mențină coeziunea comunității în jurul unui subiect presant, protestele fac vizibilă forța comunității, aduc problema în spațiul public și consolidează revendicările civice.

Unele dintre cele mai vizibile și mai mediatizate proteste civice din ultimii ani s-au organizat pentru a apăra zona retrocedată din Parcul IOR, care este supusă în permanență unor acțiuni distructive — incendii de vegetație, otrăviri de arbori, amplasări de construcții temporare pe spațiul verde. Situația ilustrează atât modul în care bunuri publice au fost privatizate în ultimele decenii, cât și felul în care o astfel de privatizare poate genera o mișcare civică de apărare a resurselor comune.

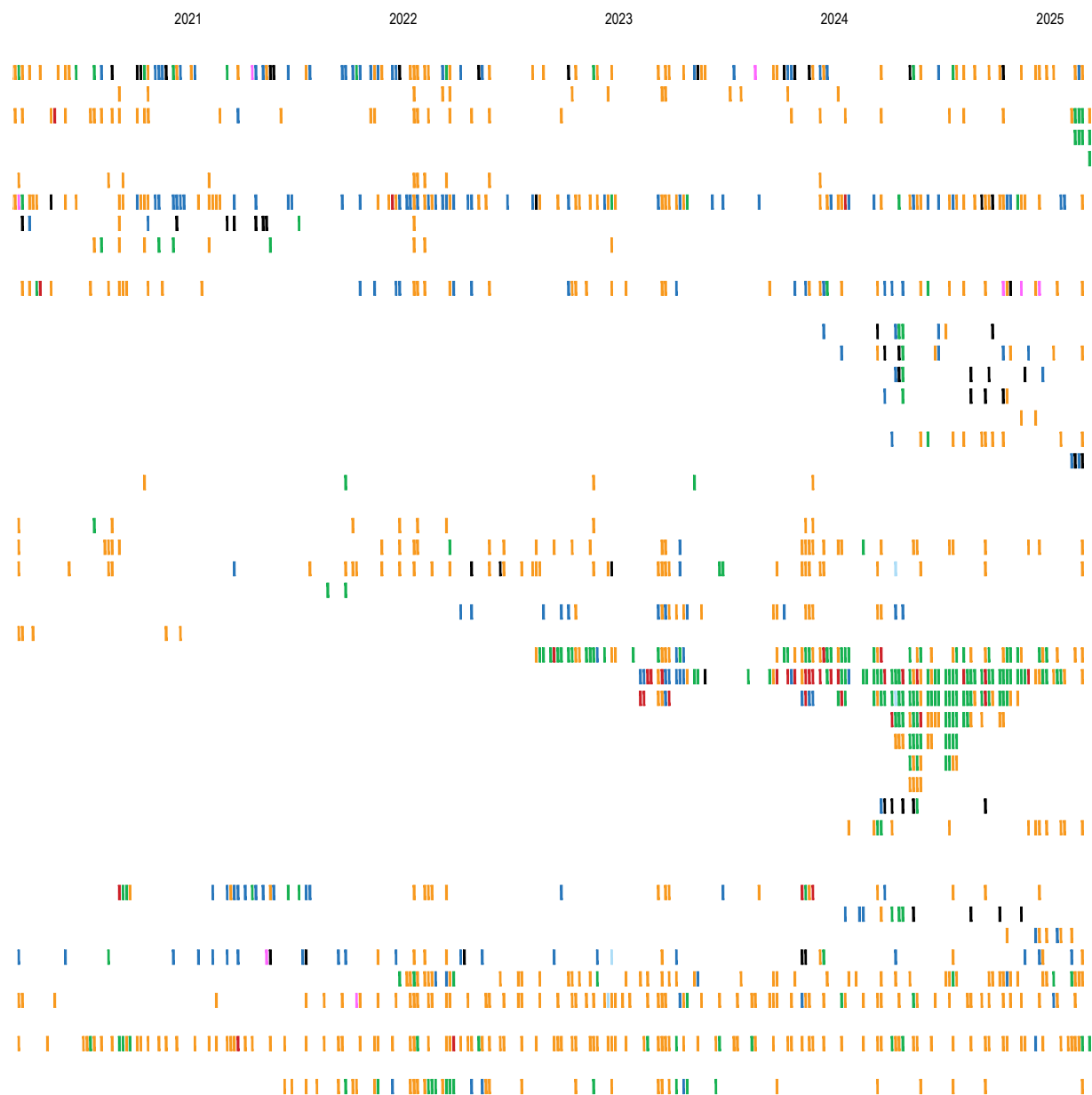
Protestele organizate de cele două grupuri civice implicate iau forme diverse: marșuri, mitinguri, lanțuri umane, *performance* artistic sau interpelări ale autorităților. În cadrul lanțului uman din octombrie 2024, timp de câteva ore oamenii au înconjurat zona retrocedată, protejând-o simbolic cu propriile corpuri, în încercarea de a atrage atenția autorităților și de a face vizibilă forța pe care o reprezintă numărul mare de oameni care apără acest spațiu verde.

Grupurile civice ca mișcare urbană

CRONOLOGIA IMPLICĂRII CIVICE

CRONOLOGIE

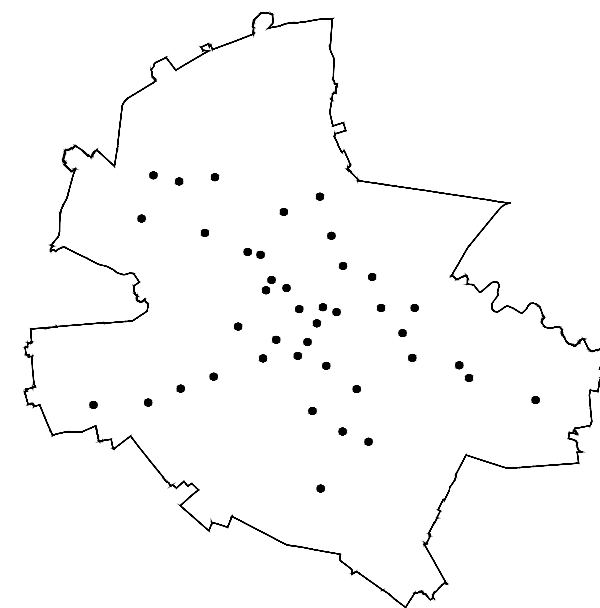
AȚIUNI ALE GRUPURILOR DE INIȚIATIVĂ CIVICĂ DIN BUCUREȘTI

2010-2025

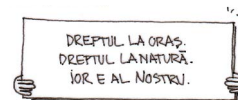
Cronologia activităților desfășurate de grupurile civice în perioada 2010 – 2025 oferă o imagine de ansamblu asupra fenomenului implicării civice în ceea ce privește problemele spațiilor publice din București. De-a lungul a 15 ani, grupurile de inițiativă au organizat sute și mii de acțiuni civice, campanii de advocacy, evenimente comunitare și diverse forme de protest pentru a apăra, proteja, îngriji și activa spații din cartierele în care membrii acestora locuiesc.

În harta cronologică, cu roșu sunt reprezentate diversele forme de protest organizate de membrii grupurilor civice, cu portocaliu campaniile și acțiunile de advocacy, cu albastru închis sunt diversele evenimente comunitare organizate în cartiere, cu negru sunt intervențiile fizice realizate în spațiile urbane, cu verde sunt redate aparițiile în media, cu albastru deschis sunt reprezentate premiile pe care aceste grupuri le-au primit în cadrul diverselor gale de implicare și participare civică, iar cu magenta propunerile sau proiectele pe care grupurile civice le au pentru zona sau cartierul unde activează.

În reprezentarea grafică a istoriei implicării civice desfășurată la firul ierbii din București timp de 15 ani se observă cum unele dintre aceste grupuri au o activitate constantă de-a lungul timpului (de exemplu *Lacul Tei*, *Favorit* sau *Prelungirea Ghencea* care activează în cartiere de aproape 15 ani), cum alte grupuri și-au încetat activitatea după ce cauza pentru care luptau și-a găsit o formă de finalizare (de exemplu *Luptăm pentru Aleea Lungulețu* sau *Luptăm pentru strada ta*)

și cum de-a lungul anilor apar constant noi grupuri de inițiativă civică. Totodată se poate observa cum pentru unele dintre grupurile civice acțiunile de *advocacy* reprezintă o practică constantă (de exemplu *Kiseleff*, *Izvor*, *Floresca Civică* sau *Prelungirea Ghencea*), cum alte grupuri, din cauza urgenței unei probleme identificate au organizat într-un timp scurt o serie importantă de acțiuni de protest de diferite tipuri, care au și atras atenția presei (*Aici a fost o pădure*, *Aici ar putea fi o pădure* și *IOR-Titan*), cum pentru alte grupuri activarea comunității prin diferite evenimente stradale este un tip de acțiune importantă (de exemplu *ÎnControceni* sau *Cireșari*) sau cum alte grupuri au un grad ridicat de diversitate în ceea ce privește tipurile de acțiuni pe care le desfășoară în comunitatea din care fac parte (de exemplu *Cișmigiu*, *Cireșari* sau *Lacul Tei*).

Locuitori ai cartierelor Bucureștiului activi civic

GRUPURI DE INIȚIATIVĂ CIVICĂ

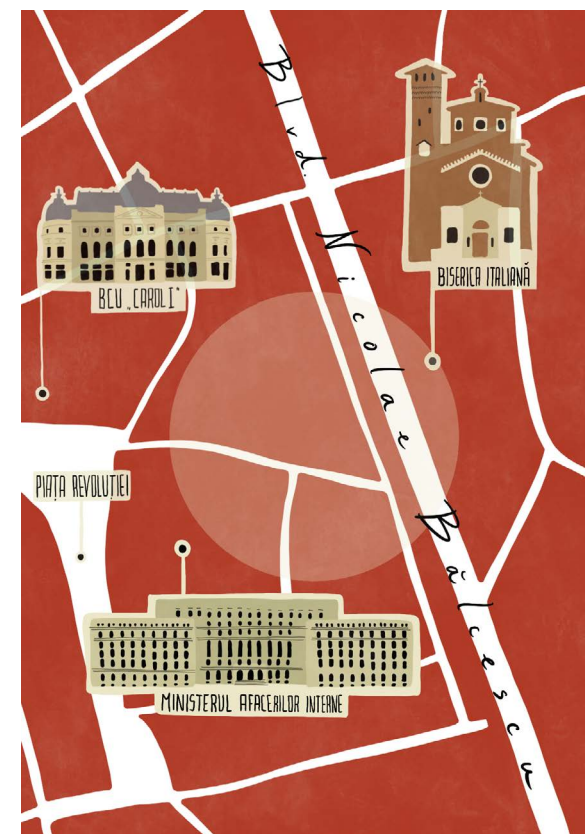
Grupul de Inițiativă Civică Cișmigiu, alintat și CișmiCivic, este o comunitate non-fomală, alcătuită din vecini-deveniți-prieteni, uniți în jurul unui țel comun: să contribuie la îmbunătățirea calității locuirii în cartierul Cișmigiu.

„Nu poți fi reprezentativ pentru toți oamenii din comunitate, oricât de mult ți-ai dori asta. La un moment dat trebuie să tragi niște linii. Noi nu am pornit grupul cu ideea de a deveni relevanți pentru toată comunitatea și a fi un actor de politici publice pentru zona Cișmigiu ca o voce unanim acceptată. Asta s-a petrecut pe parcurs și ne-am dat seama că trebuie să facem dezbateri și în afara echipei și să încercăm să devenim mai reprezentativi pentru toată lumea, dincolo de propriile noastre convingeri.

Te folosești de orice unelte ai în relația cu administrația locală, numai că trebuie să fii puțin atent când o faci, cum o faci, cât de des o faci, ce mai faci pe lângă asta. Nu poți să fii domnul ăla isteric care țipă, că la un moment dat n-o să mai conteze. Și dacă tu nu-ți întărești cumva poziția făcând și niște chestii pozitive în cartier, vocea ta s-ar putea să nu mai fie relevantă, doar strigând și făcând opoziție. Pentru că pare că orice s-ar întâmpla te opui.

Viziunea noastră este că, în general, dincolo de faptul că există probleme, e important să ne uităm și după o soluție. Și e logic să fie așa, pentru că în general nu există încredere în ce soluții îți dă administrația publică. Preferi să te consulți cu mai mulți specialiști și apoi vii cu propuneri. În general, am mai mare încredere în specialiștii cu care lucrez eu, pe care îi cunosc și știu ce pot, decât în cei cu care lucrează primăria. Astfel, poți veni cu un punct de vedere care e validat de specialiști, mai ales când vorbim de chestiuni sensibile, care țin de reabilitarea parcului.”

Alex Oprița

1.13 Grupul de Inițiativă Civică Wilson

Cartier/ zonă
Universitate/ Bulevardul Nicolae Bălcescu

Repere
Galeriile Orizont, Biblioteca Centrală Universitară, Blocul Malaxa – Burileanu, Biserica Italiană, Piața Revoluției

Sector
1

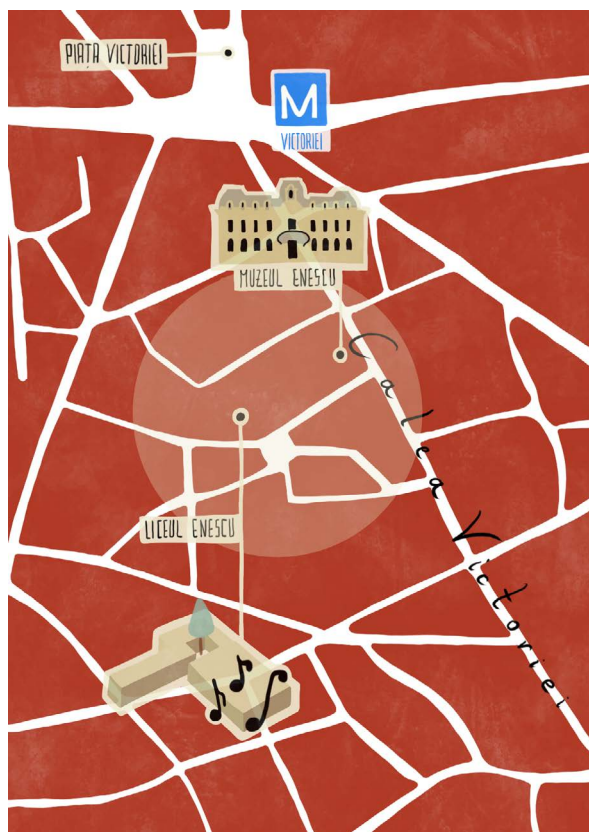
An înființare
2024

Info
www.facebook.com/Verdeconcret/e

Contact
verdeconcret@gmail.com

Wilson Civic a fost inițiat de trei vecine care au decis să reînvie spiritul comunitar al Blocului Wilson - bloc modernist construit în anii 1930. Deși ne numim grup civic de puțin timp, noi am activat ca o echipă în ultimii șase ani - timp în care am făcut organizare comunitară: de la schimbarea obiceiurilor de curățenie, până la renovarea scărilor și stabilirea unor reguli de trai în condominiu și întâlniri cu vecinii pentru a discuta despre nevoile micii noastre comunități.

„Un grup civic are rolul important de a transmite autorităților ce se întâmplă în comunitate în care activează. Cu un București fragmentat, o administrație care folosește de multe ori în interes politic termenul de „comunitate”, grupurile civice pot aduce pe agenda publică probleme reale ale orașului.”
Cristina Iordache

Suntem un grup de locuitori implicați din cartierul Sfinții Voievozi, sectorul 1, care acționăm pentru îmbunătățirea spațiilor publice și întărirea coeziunii comunitare. Scopul nostru este să facem un cartier mai curat și mai prietenos, unde oamenii colaborează, se respectă și își redescoperă sentimentul de apartenență. Lucrăm la atingerea acestor obiective prin acțiuni civice, evenimente și dialog constant cu autoritățile — pornind de la nevoile reale ale comunității noastre.

1.16 Grupul de Inițiativă Civică Piața Voievozilor

Cartier/ zonă
Sfinții Voievozi

Repere
Piața Sfinții Voievozi, Calea Victoriei, Muzeul George Enescu, Colegiul Național George Enescu

Sector
1

An înființare
2025

Info
www.instagram.com/gic_piatavoievozilor/

Contact
gicpiatavoievozilor@gmail.com

„Rolul unui grup de inițiativă civică este să acționeze ca o punte între comunitate și administrația publică. Noi, în grupul nostru, ne vedem acționând ca un catalizator al implicării civice și al colaborării locale. În relația cu comunitatea, motivăm și mobilizăm locuitorii din zonă, încercăm să le cultivăm spiritul de apartenență și să le transformăm preocupările individuale într-un efort colectiv pentru îmbunătățirea calității vieții în cartier. Față de oameni, funcționăm ca o platformă de participare și coresponsabilitate, în care fiecare poate contribui prin idei sau acțiune directă.

În relația cu autoritățile locale și instituțiile publice, ne propunem să acționăm ca un interlocutor legitim al comunității: formulăm propuneri, sesizări sau proiecte, solicităm avize și colaborăm instituțional pentru implementarea inițiativelor de regenerare urbană, protecție a mediului și coeziune socială. Ca grup civic în beneficiul cartierului, dorim să fim percepuți ca „firul invizibil” ce unește cetățenii și instituțiile publice, facilitând dialogul și parteneriatul.”
Sandra Tudose

2.4 Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei

Cartier/ zonă
Tei

Repere
Parcul Circului, Circul Metropolitan București, Parcul Tei, Universitatea Tehnică de Construcții, Metrou Ștefan cel Mare

Sector
2

An înființare
2010

Info
www.facebook.com/laculteiinfo/

Contact
iniatiivalacultei@gmail.com

Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei este un grup constituit din oameni obișnuiți – cetățeni activi, cu al șaselea simț, simțul civic. Suntem locuitori ai cartierului Tei și ne-am propus drept misiune să ne construim împreună cartierul pe care ni-l dorim. Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei este un grup apolitic.

„Aici, spre deosebire de alte cartiere, comunitatea răspunde rapid. Nu-mi dau seama de ce, dar e clar că parcul e un element foarte sensibil pentru comunitatea de aici, adică se leagă foarte mult de parc. În relația cu autoritățile, grupul civic mi se pare esențial să atenționeze asupra unor probleme, suntem niște avertizori, pentru că noi suntem din cartier și știm cel mai bine problemele.

Noi am câștigat foarte mult ca grup organizându-ne foarte bine audiențele, de exemplu, făcând pregătire pentru întâlniri, cu planuri, tot. Problemele importante le spuneam la început, nu ne lăsam duși cu vorba și reluam întotdeauna temele. Dar altfel nu am avut o organizare în grup. Cine putea să vină, venea. Pe măsură ce apărea o problemă, oamenii se ofereau să facă ceva în grup și mergeam mai departe. Fiecare își asuma cu responsabilitate ce voia să facă.”
Silvia Cruceanu

1.3 Grupul de Inițiativă Civică Kiseleff

Cartier/ zonă
Kiseleff/ 1 Mai

Repere
Parcul Kiseleff, Bulevardul Ion Mihalache,
Muzeul Național de Istorie Naturală Grigore
Antipa

Sector
1

An înființare
2017

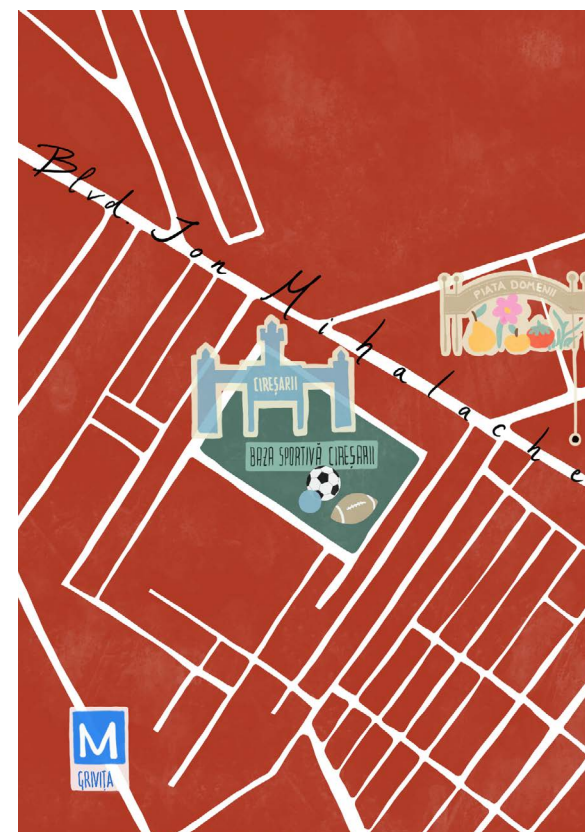
Info
www.facebook.com/grupulcivickiseleff/

Contact
grupuldeinitiativakiseleff@gmail.com

Suntem comunitatea oamenilor care iubesc, îngrijesc și ocrotesc Parcul Kiseleff. Identificăm problemele și ne implicăm activ în rezolvarea lor.

„Ne-am dorit foarte tare să nu fim acel gen de grup civic care doar vociferează, de tipul watchdog, ci să avem o perspectivă mai largă și dacă există posibilitatea să propunem niște soluții de la oameni din comunitate care cunosc destul de bine zona, nevoile, oamenii. Am vrut să putem avea un astfel de dialog cu administrația, să venim cu propuneri și soluții care să ni se potrivească. Căutam ca specialiștii să fie oameni care sunt foarte pasionați de Parcul Kiseleff, eventual care au crescut în zonă și care au văzut evoluția parcului, aveau o înțelegere holistică a zonei. Dar probabil multă vreme am părut acel gen de grup de cetățeni, care este dispus să facă publică orice nemulțumire și să facă scandal. Practic, noi ne consultăm cu specialiști, avem o soluție, dar implementarea ar trebui să aparțină autorității publice, pentru că acolo sunt și resursele.

Rolul unui grup civic este acela de a fi consultat de administrația publică, ar trebui să fie într-un parteneriat cu administrația, să fim într-un schimb de informații. Nu știu cine a zis asta, că ar vedea grupurile civice ca pe niște mici "primării" de cartier, care preiau problemele din cartier, propun soluții alături de specialiști și administrația formală le pune în aplicare. Grupul civic înseamnă în primul rând resurse de tot felul, de la un spațiu în care oamenii să se adune, să se vadă fizic, unde, cumva, am putea să generăm și acele servicii sociale pentru oameni care se simt singuri, de exemplu.”
Claudia Florescu

1.6 Grupul de Inițiativă Civică „Părinți de Cireșari”

Cartier/ zonă
Domenii

Repere
Baza Sportivă Cireșarii, Piața Domenii,
Metrou Grivița, Bulevardul Ion Mihalache

Sector
1

An înființare
2018

Info
www.facebook.com/ParintiDeCiresari
www.parintideciresari.ro

Contact
home@parintideciresari.ro

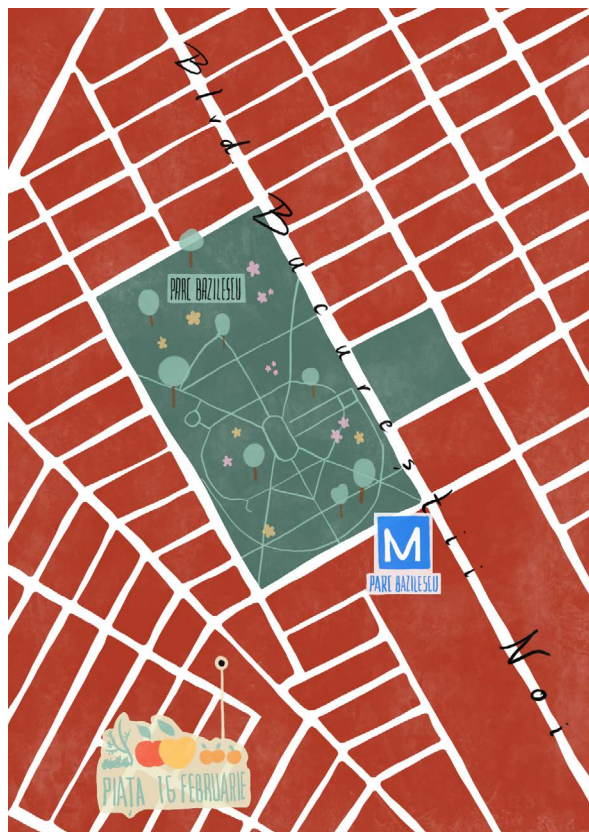
Suntem un grup de oameni implicați și determinați să transforme cartierul Piața Domenii într-unul modern, curat și prietenos pentru toți locuitorii săi.

„Că să adun oamenii alături de mine și să le spun că există un grup civic și să-i invit în grup, am printat 2.000 de flyere și le-am împărțit în cartier. Dar vorbeam și cu oamenii. Stăteam cu ei în poartă și vorbeam despre problemele noastre, ale cartierului.

Simt că sunt în momentul în care trebuie să demonstrez că se poate, că putem face multe lucruri dacă ne adunăm mai mulți oameni împreună.

Eu consider că dacă fac o propunere pentru acțiunea civică pe care o susțin, atunci o fac cap-coadă. Am inițiat un proiect de hotărâre de consiliu, alături de un specialist, apoi ne-am întâlnit cu un consilier general care ne-a explicat ce nu poate fi pus în practică din acea hotărâre. Oamenii din grupurile civice își cunosc cel mai bine cartierele și comunitățile și ar fi bine să fie cineva în instituțiile administrative care să te ajute cu lucrurile astea, cu problemele pe care le identifiți. Ar fi bine să existe un departament comunitar al primăriei, presupun, care preia problemele din comunități. Tot ce facem noi este să expunem problemele.

Mulți dintre oamenii din grupul civic îmi sunt la fel de apropiați ca familia. Am ajuns să ne ajutăm între noi, de exemplu, când plecăm în vacanță și avem nevoie să ne hrănească cineva câinele.”
Elena Lucaci

1.17 Grupul de Inițiativă Civică Parc Bazilescu

Cartier/ zonă
Bucureștii Noi

Repere
Parcul Bazilescu, Piața 16 Februarie,
Metrou Parc Bazilescu

Sector
1

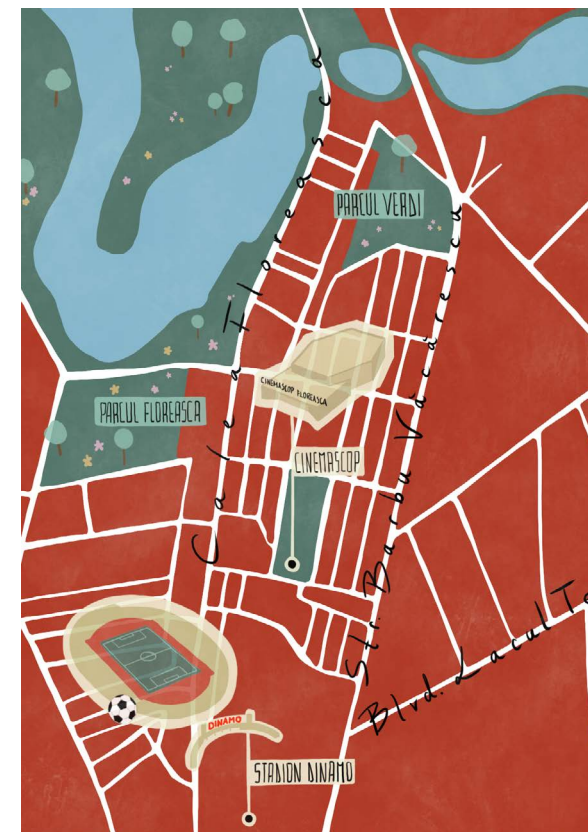
An înființare
2024

Info
www.facebook.com/p/GIC-Parc-Bazilescu-61572928592022/

Contact
gic.parcbazilescu@gmail.com

Grup de inițiativă format din cetățeni cu experiență în domeniul protecției mediului și al activismului civic.

Rolul unui grup civic este să acționeze, prin coagularea comunității și presiuni asupra administrației, pentru creșterea calității vieții.

2.5 Grupul Floreasca Civică

Cartier/ zonă
Floreasca

Repere
Parcul Cinema Floreasca, Parcul Floreasca,
Parcul Verdi, Stadionul Dinamo

Sector
2

An înființare
2015 (2010)

Info
www.facebook.com/floreascacivica
www.floreascacivica.ro

Contact
floreascacivica@gmail.com

Floreasca Civică înseamnă oamenii și comunitatea din cartierul cu același nume. Această comunitate s-a reunit în jurul parcurilor și a grădinilor din spatele blocurilor, hotărând să se implice în viața cartierului mai mult decât cu un like pe Facebook.

„Tocatul constant al administrației locale, al partidelor, perseverența și vigilența sunt cele care ne ajută să obținem ce ne dorim în comunitate. Cred că rolul grupurilor civice ar trebui să fie cel care, teoretic, e al presei și nu mai e de mult al presei: câinele democrației. Noi suntem un watchdog în zona de cartier. Concret, să arate opiniei publice, chiar dacă e vorba de o zonă redusă de interese, ceea ce presa nu spune din alte motive. Să fim un avertizor la tot ce ține de cartier și nu numai. Problema este că spațiile publice nu sunt apărute de autorități, care au devenit un fel de avocați ai dezvoltatorilor imobiliari, deci ai privaților. Au ajuns să ne spună, cei din administrație, sigur, cu cuvinte politicoase și civilizate, că dacă nu ne convine că se ridică un bloc pe spațiul verde, să dăm în judecată dezvoltatorul că ei nu au ce face. Adică mă trimite pe mine, cetățean, să mă lupt cu un privat în instanță, pentru că el, reprezentant al statului, care are toată puterea la el și acordă aceste autorizații, nu are ce să facă.

Din activitatea civică mă încarc și eu emoțional. Au fost momente, în anii 1998-1999 când apăram singură Parcul Verdi, din care se tot dădeau bucăți, bucăți, de la 17 de hectare ajunsese la 6, iar eu nu mai dormeam noaptea. După care mi-am zis: dar unde o să ajung așa, că eu mă îmbolnăvesc și nu mai are cine să ducă mai departe cauza? Și atunci am luat-o mai ușor, cerebral. Iar acum, în cartier, când am ajuns să organizez alături de alți oameni evenimente în cartier, cum a fost la Jocurile Cartierului, pur și simplu bucuria, sentimentul ăsta de uniune, de apartenență la un loc și la o comunitate, toate astea te încarcă.”
Cristina Vanea

3.3 Grupul de Inițiativă Civică „Aici a fost o pădure. Aici ar putea fi o pădure”

Cartier/ zonă
Titan

Repere
Parcul IOR-Titan

Sector
3

An înființare
2023

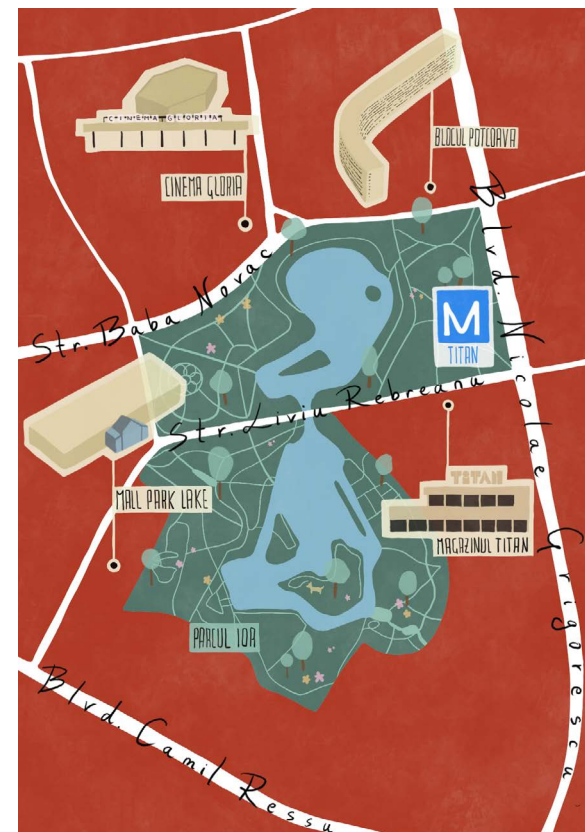
Info
[www.facebook.com/aiciarputeafiopadure/](https://aiciarputeafiopadure.org/)
<https://aiciarputeafiopadure.org/>

Contact
aiciarputeafiopadure@gmail.com

Mișcare cetățenească independentă, dedicată luptei pentru apărarea parcului IOR.

Suntem un grup format din locuitori aflați în vecinătatea celor 12 ha retrocedate ilegal din parcul IOR, dar și din cetățeni ai întregului oraș. Suntem prezenți în parc și în stradă din iunie 2023 până acum prin acțiuni, întâlniri, proteste și intervenții menite să apere parcul, să atragă atenția asupra dezastrului ecologic în care se află cele 12 ha și să ne revendicăm dreptul la un mediu sănătos, garantat prin Constituție, pentru a cere celor responsabili oprirea distrugerii parcului și trecerea lui în domeniu public așa cum a fost dintotdeauna, ca parc al locuitorilor, important atât pentru viața orașului cât și a planetei.

Mișcarea noastră este cetățenească, ne întâlnim și acționăm în spațiu fizic, iar forma noastră de organizare e una la firul ierbii (la propriu și la figurat) ce se deschide tuturor posibilităților de cooperare și tuturor entităților prezente (vecini, locuitori, animale și plante) ce își asumă pentru orice perioadă de timp organizări, idei de acțiune sau moduri de activări ale locului.

3.2 Grupul de Inițiativă Civică Titan-IOR

Cartier/ zonă
Titan

Repere
Parcul IOR-Titan

Sector
3

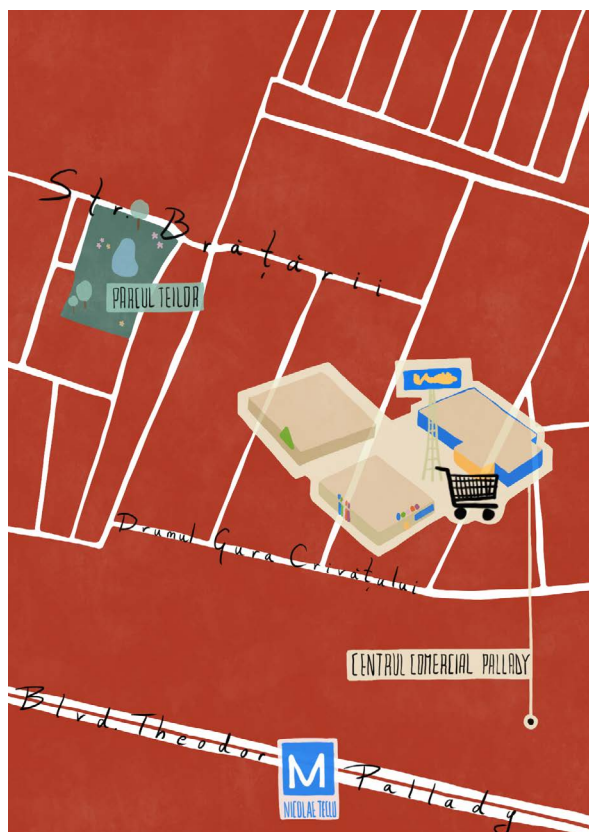
An înființare
2023

Info
www.facebook.com/giciortitan/
www.parcul-ior.ro

Contact
IOR.civic@gmail.com

Asociația „Grupul de Inițiativă Civică IOR-Titan” este o expresie a comunității noastre, a miilor, în fapt a sutelor de mii, de oameni care prețuiesc și au multe amintiri aparte din parcul nostru drag.

Suntem un grup de cetățeni care locuiesc în jurul Parcului IOR și care-și doresc ca această oază naturală de mare valoare, care are un loc deosebit în inimile noastre, să fie reîntregit și să fie protejat, să nu mai fie distrus sistematic de rechini imobiliari, antreprenori iresponsabili sau autorități indiferente. Ne dorim mai mult spațiu verde pentru cartier și mai puține betoane! Acesta este numitorul comun care încă de la început a adus la un loc oameni foarte diferiți ca vârstă, preocupări, mentalități, stil de viață etc. Cu toții ne-am intersectat cu siguranță prin Parcul IOR, iar acum tot el ne-a determinat să ne unim forțele într-o comunitate care-și dorește să schimbe lucrurile în bine pentru cartier și oraș.

3.5 Grupul de Inițiativă Civică Pallady

Cartier/ zonă
Pallady

Repere
Parcul Teilor, Metrou Nicolae Teclu, Complex Comercial Pallady, Fabrica BA Glass, Clădirea IOR 2, Palladium Residence

Sector
3

An înființare
2024

Info
www.facebook.com/GICPallady
www.instagram.com/gicpallady

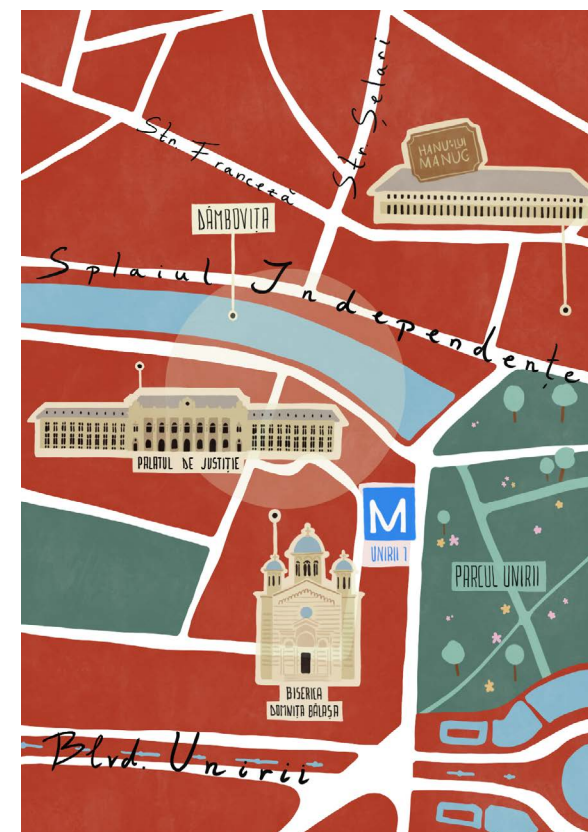
Contact
grup@gic-pallady.ro

Grupul de Inițiativă Civică Pallady a apărut în iulie 2024 după ce locuitorii mai multor străzi au rămas fără vreo cale sigură de acces pietonal spre Str. Victor Brauner dinspre Drumurile Gura Crivățului, Putnei, Făgetului și Siriului. Suntem locuitori ai Sectorului 3, mutați în ultimii ani în noul cartier Policolor/ Pallady, cu precădere în Zona Gurilor. Suntem apolitici, dar atenți la ce se întâmplă în politică. Avem copii sau nu, studii superioare sau medii, mai mult sau mai puțin timp liber și o dorință comună să trăim într-un cartier cu o calitate bună a locuirii și a vieții.

Grupul de Inițiativă Civică Pallady își dorește transformarea unui cartier construit haotic și fără viziune într-unul în care comunitatea protejează și crește spațiul verde, monitorizează și combate poluarea, documentează problemele din zonă și cere soluții și informații de interes public autorităților publice care ar trebui să le rezolve.

Am spune că un grup civic este un spațiu în care oamenii pot face galerie adevărului și dau greutate subiectelor de care sunt interesați (și, în multe cazuri, testează care le e toleranța la dezamăgire.)

E important ca oamenii dintr-un grup civic să înțeleagă că ei sunt o fațetă a unei comunități fără a ajunge întotdeauna și a putea clama reprezentativitatea ei. Autoritățile publice sau centrale se vor folosi mereu de argumentul că un grup civic nu este unul al unor reprezentanți, așa că e vital ca răspunsul/ cererea să fie cea corectă în mod intrinsec.

4.4 Grupul de Inițiativă Civică Acasă la Unirii

Cartier/ zonă
Unirii

Repere
Piața Unirii, Metrou Piața Unirii 1, Palatul de Justiție, Biserica Domnița Bălașa, Parcul Tribunalului

Sector
4

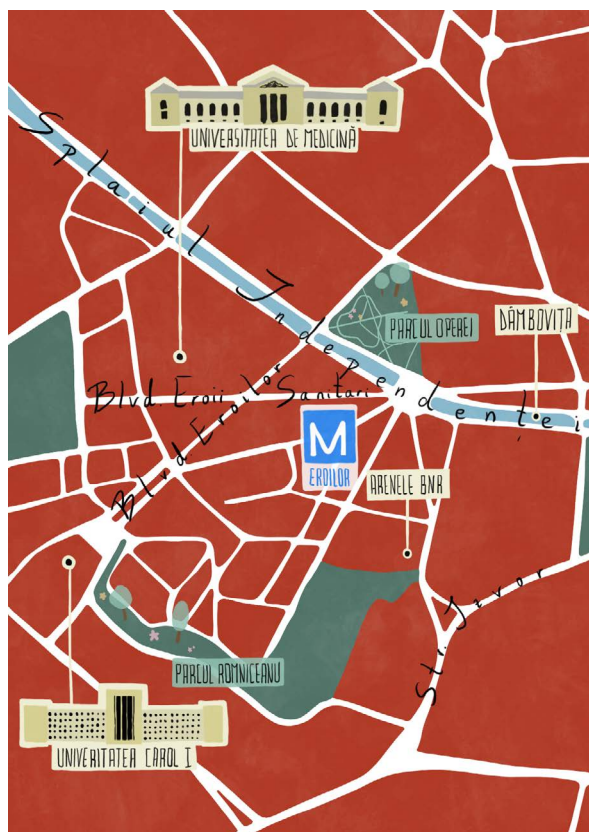
An înființare
2024

Info
www.facebook.com/acasalaunirii

Creăm și întreținem o comunitate locală de sprijin și responsabilitate față de binele comun din zona Piața Unirii - Splai - Centrul Vechi. Pentru noi, aici e „acasă” :).

Pentru noi, rolul principal al grupului civic este construirea unei comunități, dezvoltarea unor relații de încredere între vecini, mai puțină suspiciune, mai multă încredere și sprijin. Unirea oamenilor în jurul unor interese, idei, obiective comune și trecerea de la nemulțumiri la acțiune (acolo unde se poate). Atunci când membrii grupului civic acționează împreună, preocupările lor pot căpăta mai multă vizibilitate și greutate în fața autorităților.

Deși noi nu am reușit să avem un dialog cu Primăria Sectorului 4, credem că un grup civic poate transmite nevoile comunității într-un mod mai organizat și coerent, poate propune soluții concrete și poate oferi feedback autorităților.

5.1 Încotroceni

Cartier/ zonă
Cotroceni

Repere
Parcul Romniceanu, Palatul Cotroceni, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, Biserica Sf. Elefterie Nou, Grădina Botanică „Dimitrie Brandza”, Academia Militară Carol I

Sector
5

An înființare
2014

Info
www.facebook.com/incotroceni
www.incotroceni.ro/

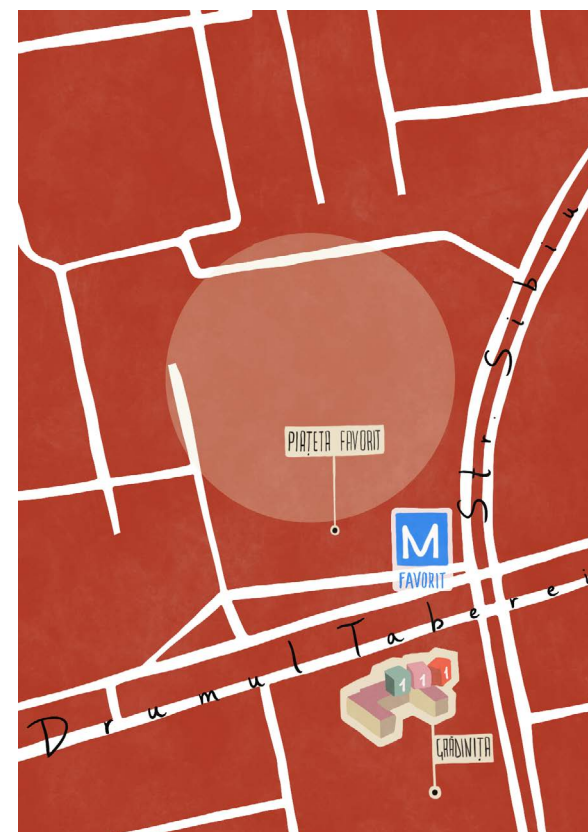
Contact
salut@incotroceni.ro

Încotroceni – Oameni, Idei, Povești și-a propus să facă din Cotroceni un spațiu mai bun de locuire, un cartier mai primitiv și mai armonios, în care calitatea vieții să crească. Scopul nostru îl constituie dezvoltarea, promovarea și sprijinirea comunității din cartierul Cotroceni și a identității acestuia, pe direcții de acțiune: (I) social – cultural și (II) arhitectură, urbanism și infrastructură.

„După mutarea în cartier am descoperit câțiva foști colegi de liceu, care-mi erau vecini. Împreună cu ei am descoperit și că, dincolo de imaginea idilică, Cotroceniul are mai toate problemele cartierelor din oraș: construcții și renovări ilegale, infrastructură nerefăcută și spații verzi degradate. Pe scurt, un cocktail urbanistic exploziv și o viață comunitară activă. Lucrul cel mai important a fost descoperirea (și oportunitatea) că nu eram singurul supărat. Ne-am dat seama că avem două variante: fie rămâneam frustrați – închizându-ne în case, fie acționăm.

La început ne-am organizat ca un grup de inițiativă civică, apoi ca o asociație de cartier. Scopul era ca prin proiecte să dezvoltăm, promovăm și sprijinim comunitatea din Cotroceni. Pe parcurs, alți vecini s-au alăturat grupului, fiecare dintre aceștia implicându-se efectiv în diverse proiecte comunitare.

Cotroceniul are o identitate culturală proprie, e un cartier cu personalitate. Prin acțiunile noastre încercăm să promovăm valorile care există aici și să îi facem pe oameni să le conștientizeze, să înțeleagă că trăiesc într-un loc cu un patrimoniu unic, un adevărat „cartier grădina” al Bucureștiului.”
Dinu Drog

6.1 Grupul Civic Inițiativa Favorit

Cartier/ zonă
Drumul Taberei, zona Favorit

Repere
Cinematograful Favorit (demolat), Metrou Favorit, Piațeta Favorit

Sector
6

An înființare
2010

Info
www.facebook.com/initiativafavorit/
www.initiativafavorit.blogspot.com/

Contact
initiativa.favorit@gmail.com

Inițiativa Favorit este un grup format din oameni obișnuiți, din cartierul Drumul Taberei, care își dorește transformarea Cinematografului Favorit în Centru Cultural Comunitar.

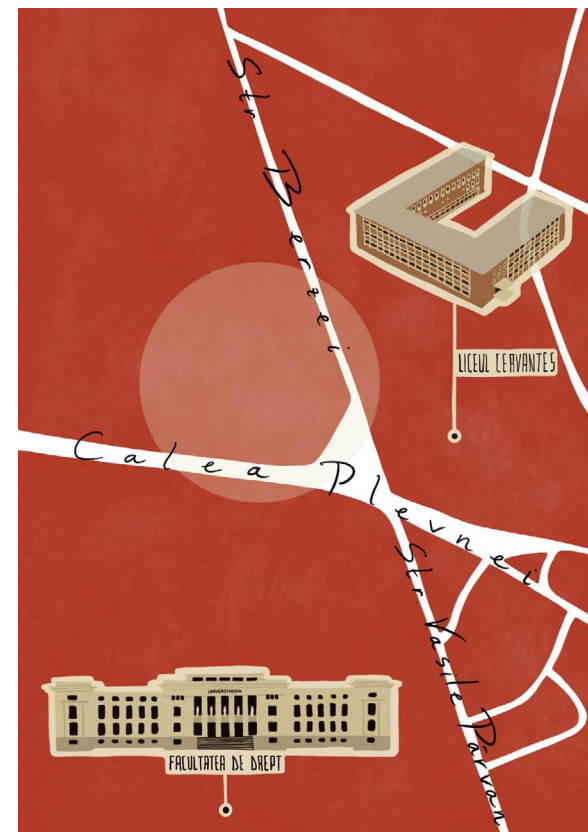
„Un grup civic are un rol important în a transmite autorităților locale dorințele mai multor oameni care au un anumit target. În cazul nostru, grupul a transmis primăriei de sector dorințele oamenilor din vecinătatea Favorit, și anume de a se transforma ruina Favorit în centru cultural cu multe funcțiuni. Grupul a început să organizeze evenimente în fața ruinei Favorit. Aceste evenimente simulau activitățile care se vor desfășura în viitorul centru cultural. Cu ocazia acestor evenimente grupul culegea adeziuni ale simpatizanților.”
Marilena Trică

1.2 Sala Palatului

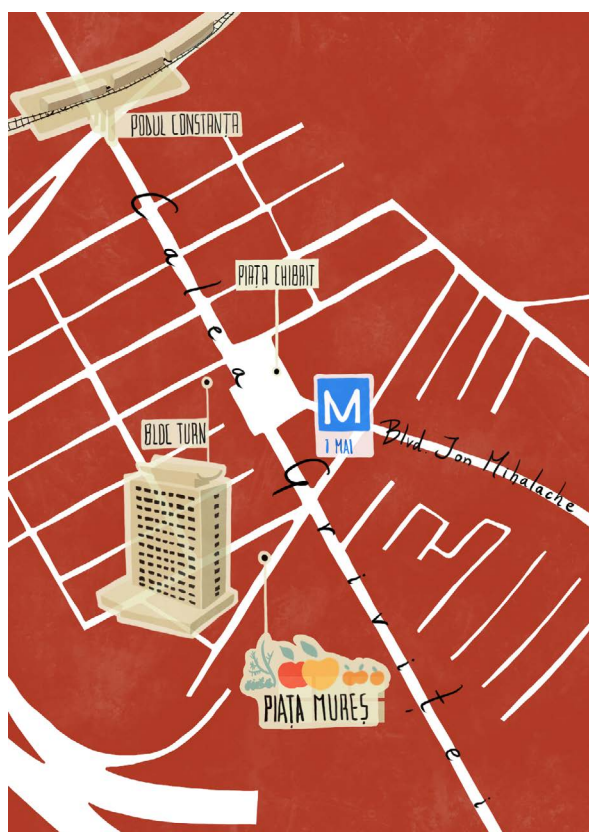
1.5 Herăstrău

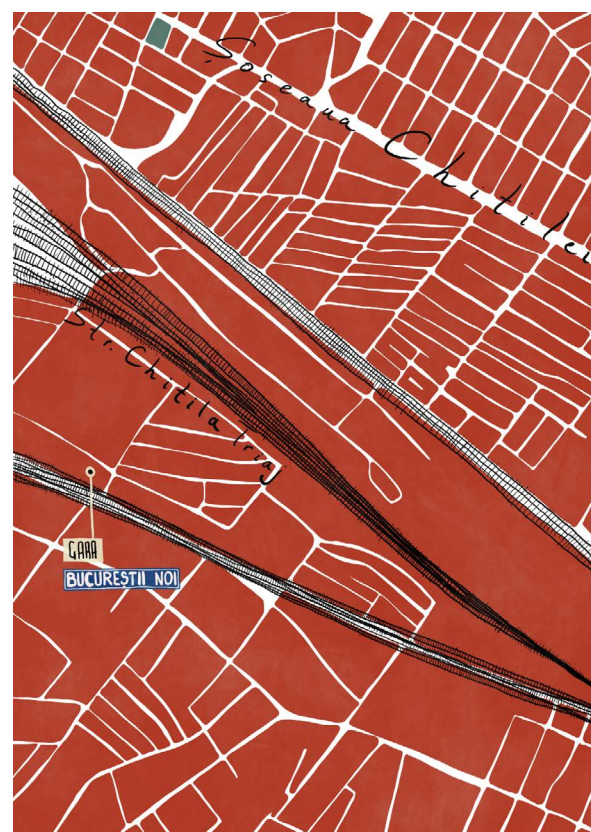
1.12 Plevnei Civic

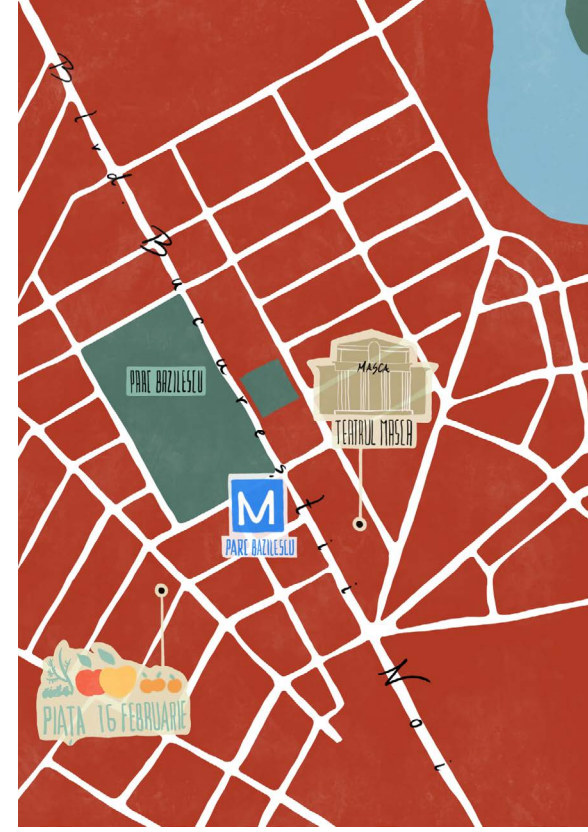
1.8 Aviației

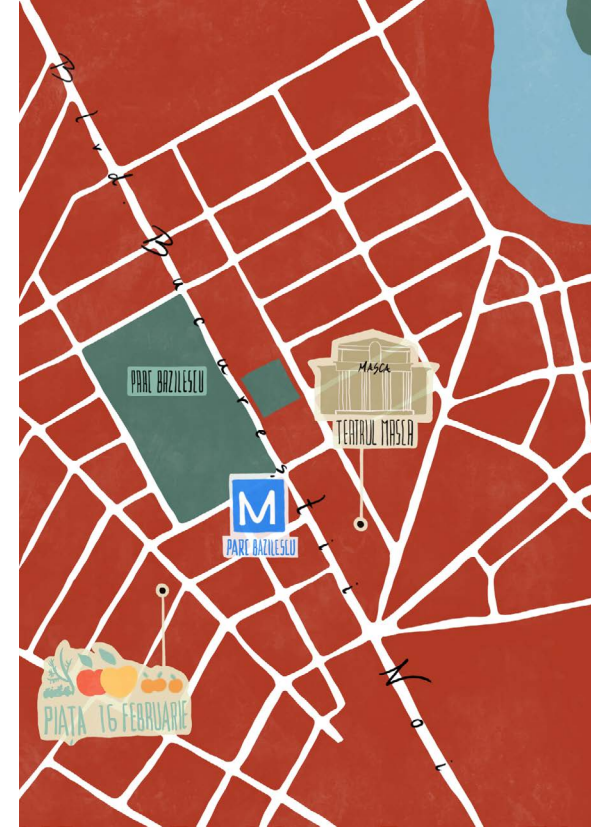
1.7 Eu trăiesc într-un Chibrit

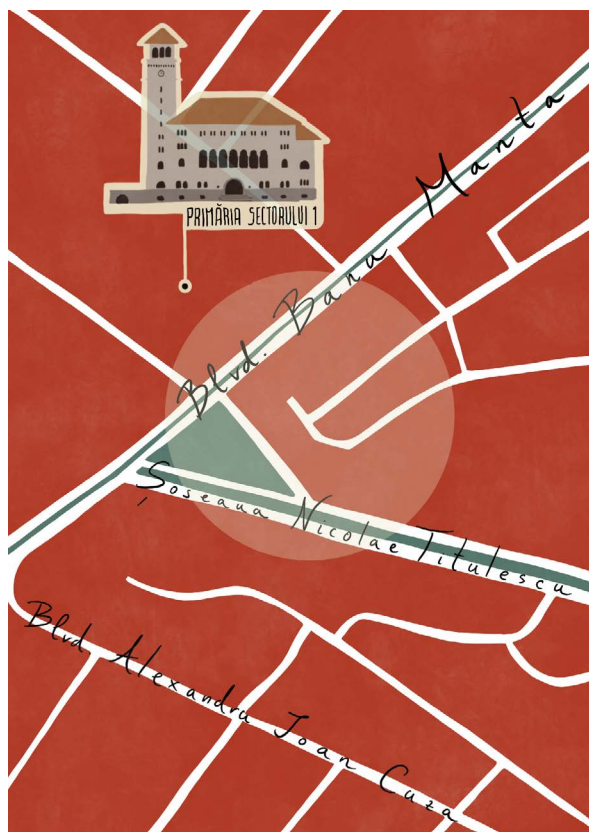
1.11 Giulești Sârbi - Chitila Triaj

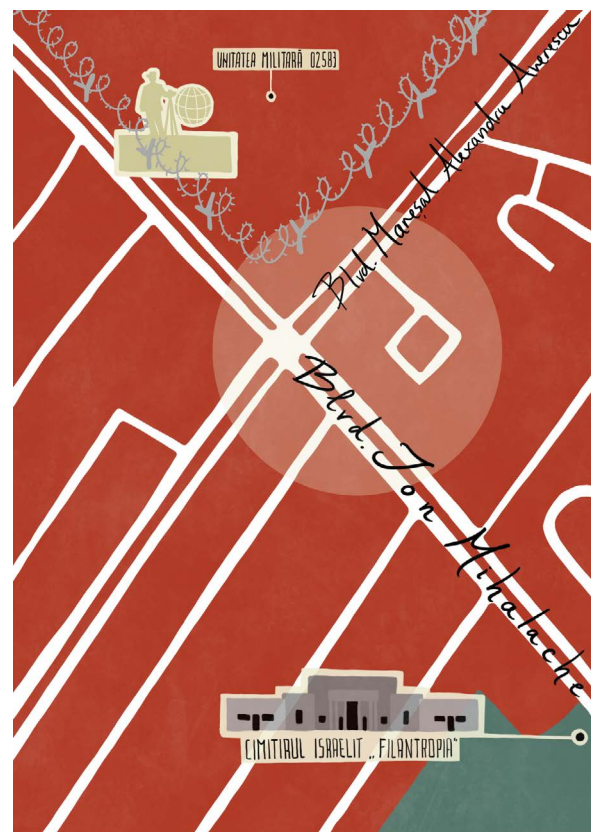
1.9 București Noi

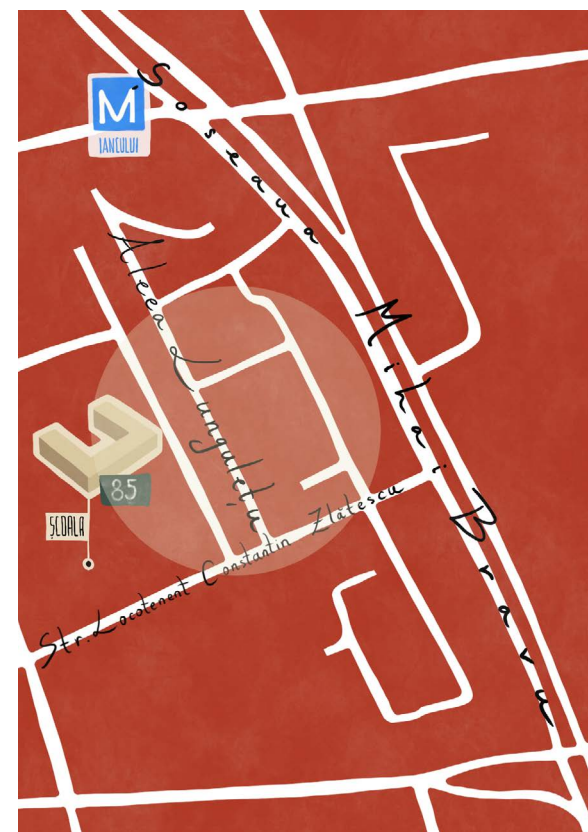
1.10 Inițiativa București Noi

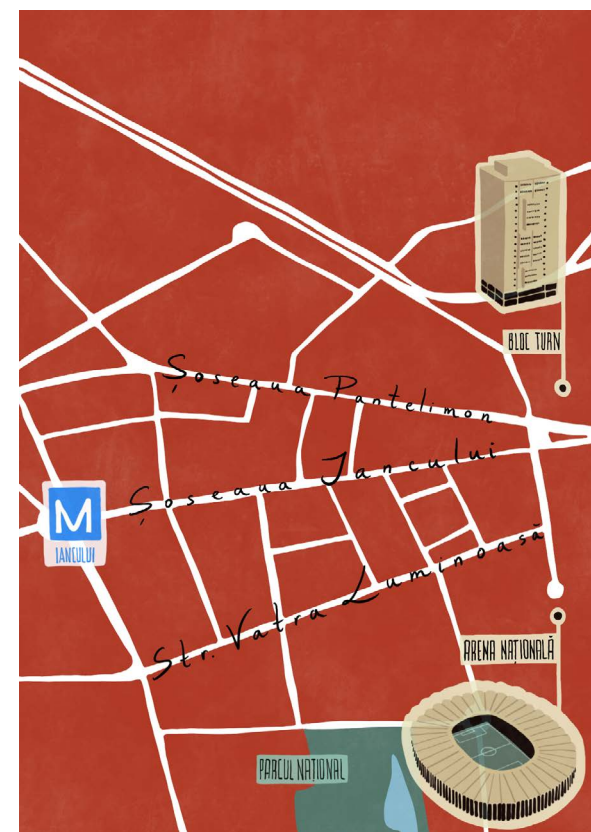
1.14 ConstantinIDE.I.civice

1.15 Mihalache 113

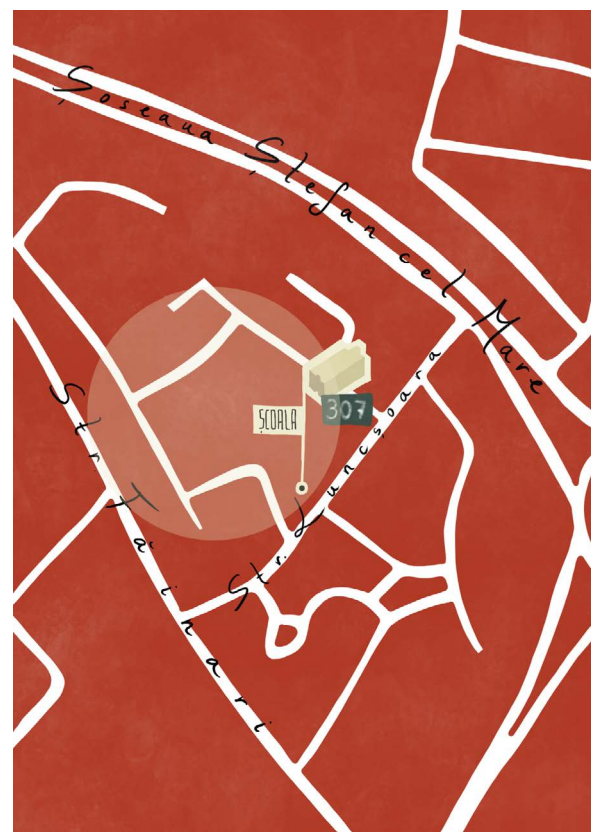
2.2 Luptăm pentru Alea Lungulețu

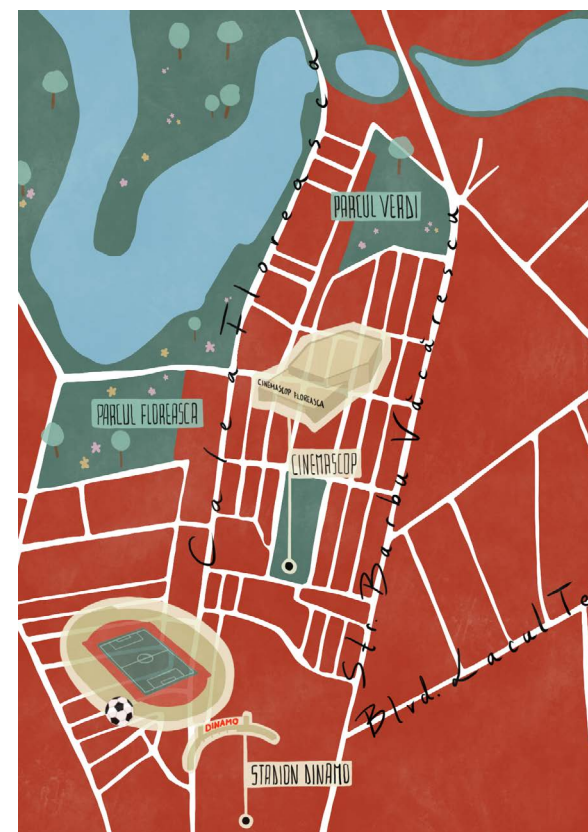
2.3 Iancului

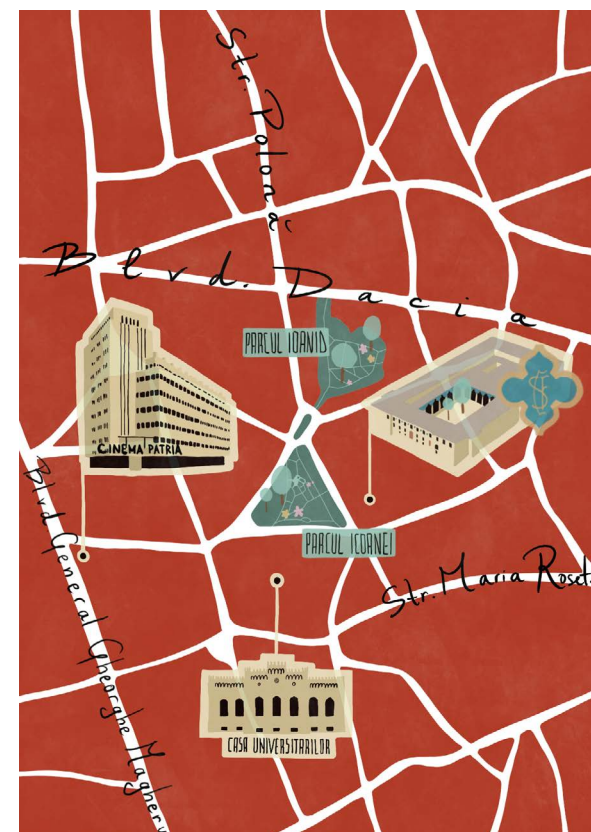
1.18 Dioda

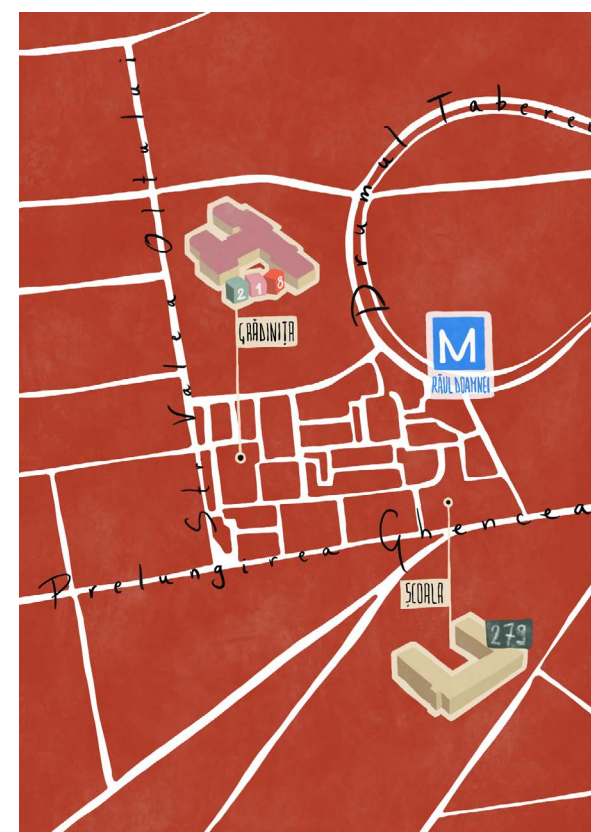
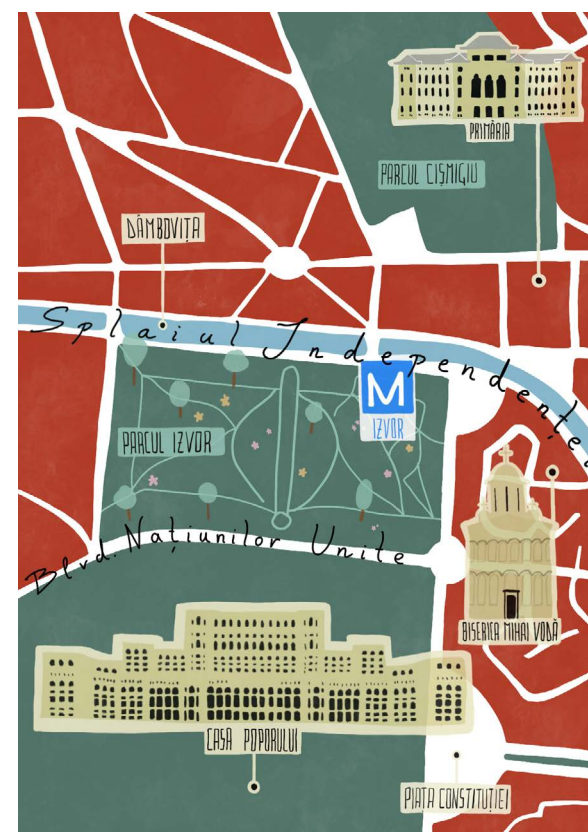
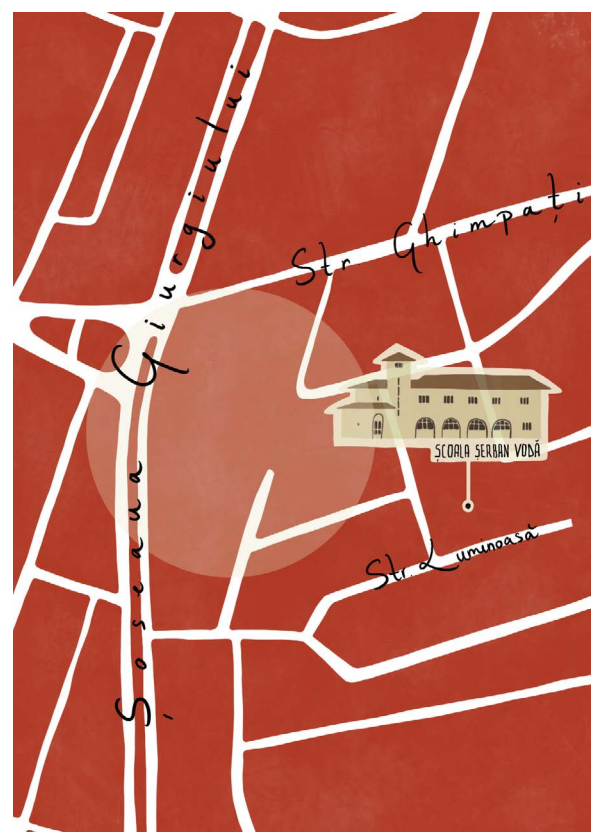
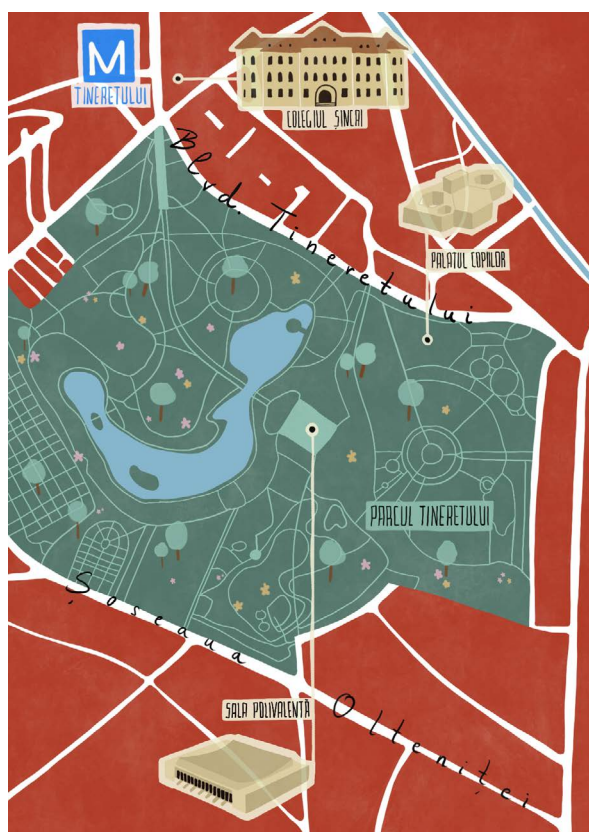
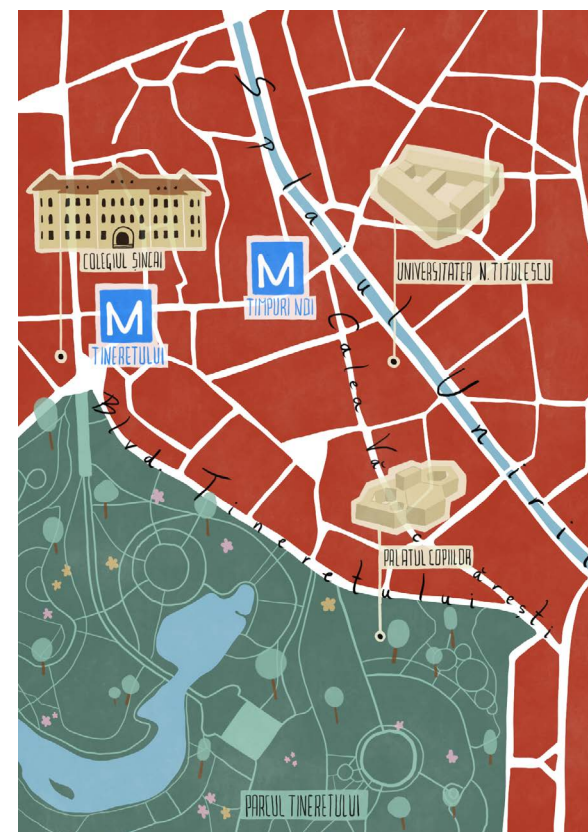
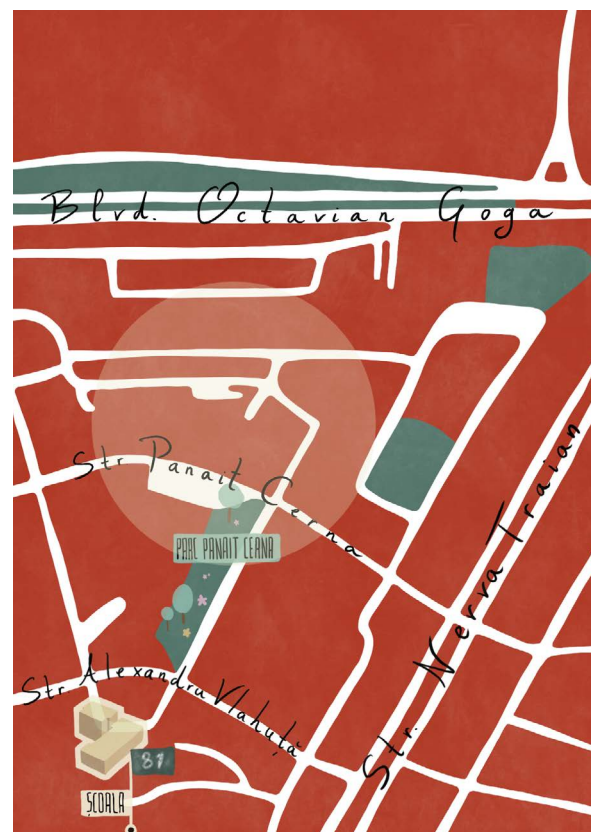
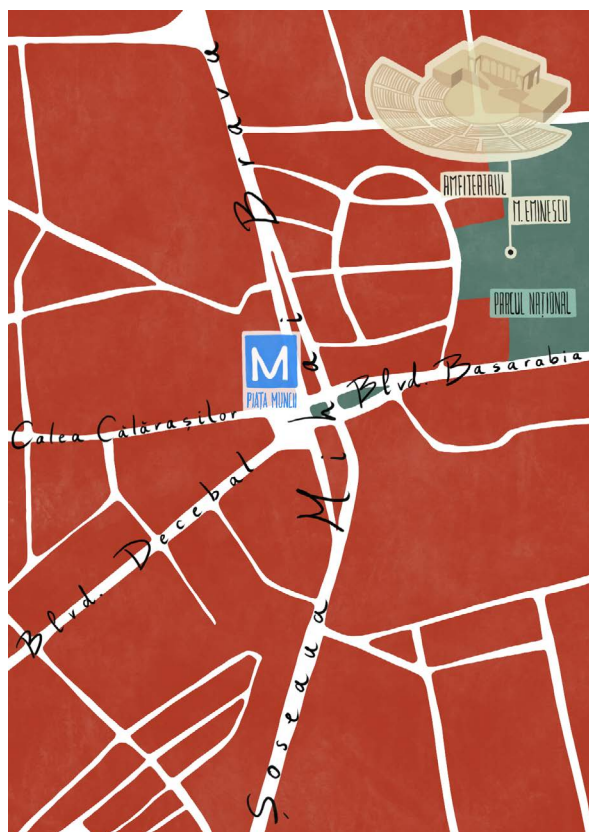
2.1 Luptă pentru strada ta

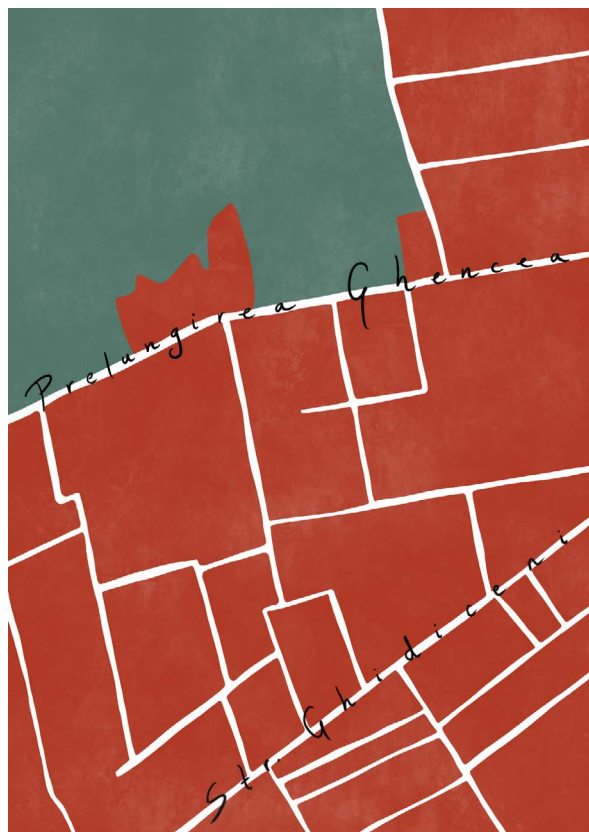

2.6 Floreasca

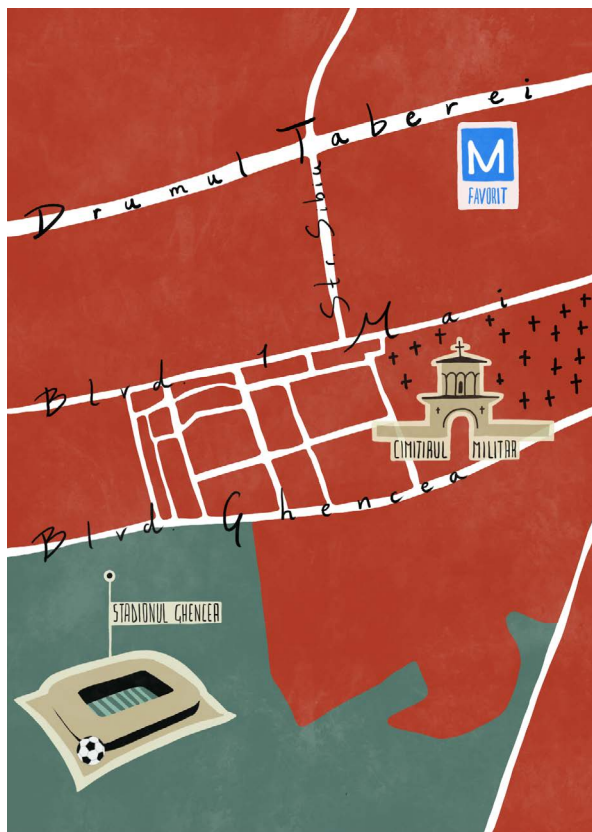

2.7 Icoanei-Ioanid

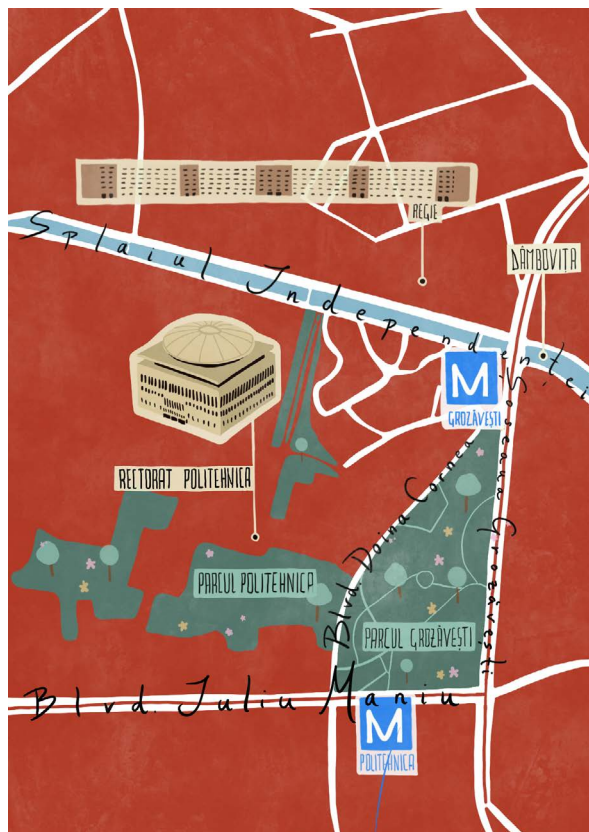

6.3 Prelungirea Ghencea

6.4 Tudor Vladimirescu

6.5 Pentru locuri de joacă și spații verzi în Grozăvești

YREM PLANTARI,
NU RETROCEDARI.

ATLASUL ACTIVISMULUI URBAN

face parte dintr-un demers mai amplu de relevare a rolului pe care implicarea civică născută *la firul ierbii* în cartierele Bucureștiului îl are în construirea unui oraș mai democratic, accesibil și incluziv.

Proiectul de cercetare din 2025-2026 și-a propus documentarea și investigarea critică a contextului de desfășurare a activismului urban, precum și inventarierea, analizarea și reprezentarea grafică a tipurilor de practici spațiale folosite de grupurile de inițiativă civică din București.

Cercetători

Cristi Borcan, Marinela Rață Panaite

Grafică

Ioana Gheorghică, Cristi Borcan

Design grafic

Edi Constantin

Design website

Mihai Hofman

www.bucuresticivic.ro

București, 2026

ATLASUL ACTIVISMULUI URBAN

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul
Arhitecturii

Proiect cofinanțat de Ordinul Arhitecților din România prin timbrul arhitecturii.